

Middeleeuwse sporen aan de Ransbergstraat te Linter

Een archeologische opgraving aan de Ransbergstraat, Linter

Onder redactie van J. Siemons

Auteurs:
K. Aluwé
B. Belis
J. Siemons

Colofon

VEC Rapport 162

Opgraving ☒	Prospectie ☐
Projectcode:	2022H152
Naam aanvrager:	J. Siemons
Naam site:	Linter, Ransbergstraat

Middeleeuwse sporen aan de Ransbergstraat te Linter.
Een archeologische opgraving aan de Ransbergstraat, gemeente Linter.

Vlaams Erfgoed Centrum bv
Onder redactie van: J. Siemons

In opdracht van: Gemeente Linter

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld
Foto kافت: Vlaams Erfgoed Centrum

© Vlaams Erfgoed Centrum bv, april 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bv.

Vlaams Erfgoed Centrum bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

D/2024/13.254/162
ISSN 2295-2675

Vlaams Erfgoed Centrum
Liesdonk 5
2440, Geel
info@vlaamserfgoedcentrum.be
www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

Samenvatting	4
1 Beschrijvend gedeelte (K. Aluwé, J. Siemons)	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens	6
1.3 Archeologische voorkennis	7
1.4 Onderzoeksopdracht	7
1.4.1 Vraagstelling	7
1.4.2 Randvoorwaarden	8
1.4.3 Beschrijving van de geplande werken	9
1.5 Onderzoeksstrategie en methoden	10
1.5.1 Strategie	10
1.5.2 Methodiek	10
2 Assessmentrapport (K. Aluwé, J. Siemons)	12
2.1 Inleiding	12
2.2 Sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren	12
2.3 Vondsten	12
2.4 Stalen	13
2.5 Assessment van de archeologische site	13
3 Kader van de archeologische site (K. Aluwé)	14
3.1 Aardwetenschappelijk kader	14
3.1.1 Geografische en topografische situering	14
3.1.2 Geologische en bodemkundige situering	15
3.2 Historisch en archeologisch kader	17
3.2.1 Historische gegevens	17
3.2.2 Archeologisch onderzoek in de regio	22
4 Aardkundige beschrijving (J. Siemons)	24
4.1 Inleiding	24
4.2 Bodemopbouw binnen het projectgebied	24
5 Sporen en structuren (J. Siemons)	25
5.1 Inleiding	25
5.2 Sporen uit de Middeleeuwen	26
5.2.1 Inleiding	26
5.2.2 Kuilen	26
5.2.3 Paalkuilen	27
5.2.4 Greppels	27
5.2.5 Interpretatie van de sporen uit de Middeleeuwen	28
6 Vondsten	29
6.1 Inleiding	29
6.2 Middeleeuws aardewerk	29
6.2.1 Inleiding	29
6.2.2 Methode	29
6.2.3 Aanwezige aardewerksoorten	29
6.2.4 Conclusie	31
7 Synthese (J. Siemons)	32
7.1 Algemeen	32
7.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen	32
Literatuur	35
Lijst van afbeeldingen	35
Lijst van tabellen	35
Bijlage 1 Overzicht van de verschillende (pre)historische periodes	36
Bijlage 2 Allesporenkaart	37
Bijlage 3 Hoogtekaart	38
Bijlage 4 Sporenlijst	39
Bijlage 5 Vondstenlijst	40
Afkortingen in de database	41

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Linter en provincie Vlaams-Brabant heeft het Vlaams Erfgoed Centrum bv een archeologische opgraving uitgevoerd voor het plangebied aan de Ransbergstraat te Linter. Hier zal over een terrein van 3373 m² een erosiebestrijdingsproject realiseren. Naar aanleiding van de omgevingsvergunning werd door het Vlaams Erfgoed Centrum een archeologienota opgesteld. Hieruit werd besloten dat vervolgonderzoek noodzakelijk was. De nota werd door Vlaams Erfgoed Centrum opgesteld en bestond uit een landschappelijk bodemonderzoek, verkennend archeologisch booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek.

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op 30 augustus 2021. In totaal werden drie werkputten en een aantal kijkvensters aangelegd die nederzettingssporen bevatten uit de Middeleeuwen. De sporen bevonden zich in één zone van het plangebied. Paalkuilen, kuilen, greppels en tekenden zich matig duidelijk af in de onderliggende moederbodem.

Hieruit bleek een opgraving van een gedeelte van het terrein noodzakelijk was. De totale op te graven oppervlakte van deze zone bedroeg circa 512 m². Deze zone werd van 23 tot 24 augustus 2022 opgegraven door het Vlaams Erfgoed Centrum bv. Hierbij werd op een oppervlakte van circa 406 m² met sporen uit de Middeleeuwen aangetroffen. Door de aanwezigheid van een lantaarnpalen en talud kon een kleine zone niet onderzocht worden.

Tijdens de opgraving werden een aantal kuilen, greppels en paalkuilen aangetroffen. Alle sporen lijken in de Middeleeuwen, meer specifiek de Volle Middeleeuwen, te dateren. Er werden geen structuren herkend waardoor de aard van de site moeilijk vast te stellen is. Sommige kuilen lijken voor leemwinning te zijn gebruikt. Het gaat dus wellicht om een offsite vindplaats. De vindplaats loopt nog verder richting het noorden en zuiden. In het oosten en westen lijkt de vindplaats niet door te lopen. Wellicht zijn er twee erfgreppels aangetroffen.

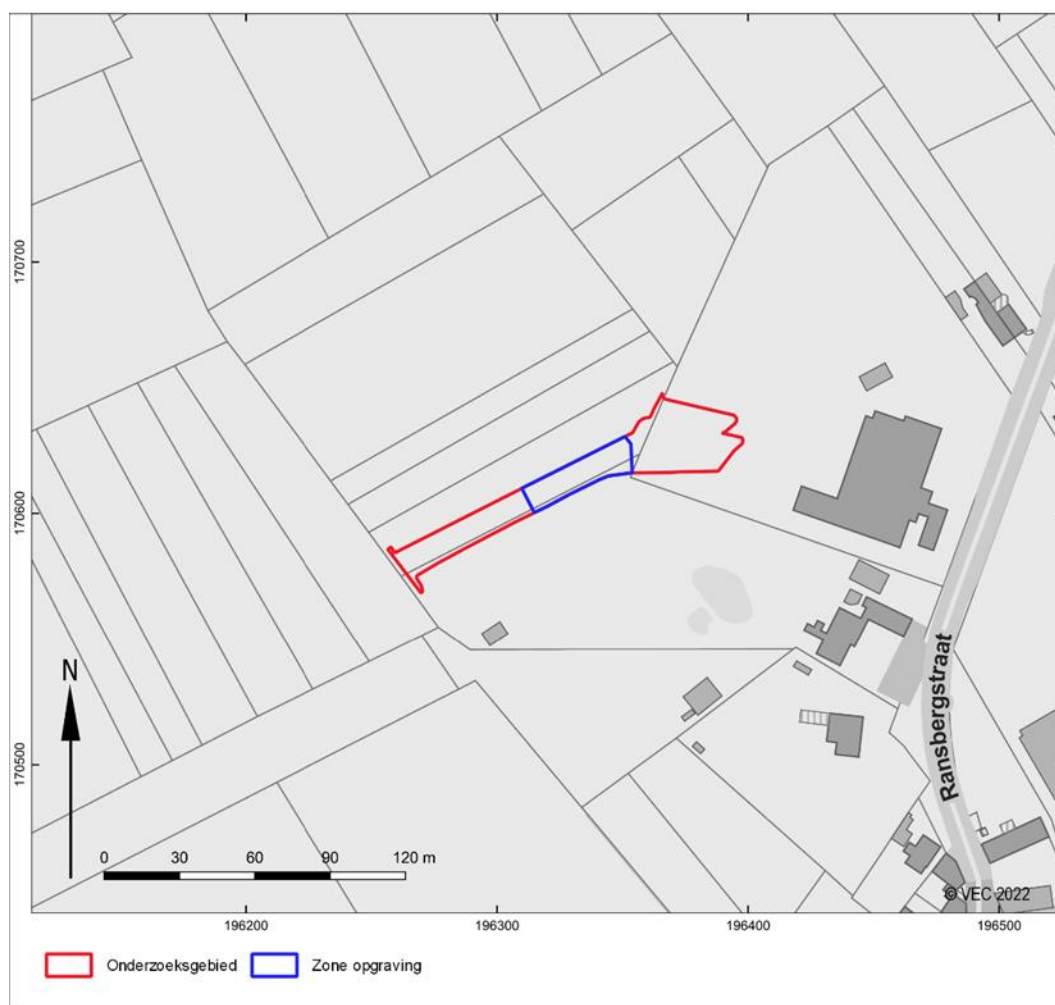
1 Beschrijvend gedeelte

(K. Aluwé, J. Siemons)

1.1 Kader

In opdracht van de gemeente Linter heeft het Vlaams Erfgoed Centrum bv een archeologische opgraving uitgevoerd voor het plangebied aan de Ransbergstraat te Linter (afb. 1.1). Binnen de onderzoekszone worden erosiebestrijdingswerken gepland.

Voorafgaand aan de opgraving werden reeds een archeologienota en een nota opgesteld door het Vlaams Erfgoed Centrum. De archeologienota bestond uit een bureauonderzoek en de nota uit een landschappelijk bodemonderzoek, een verkennend archeologisch booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek. Uit de resultaten van deze prospecties bleek dat binnen het plangebied een nederzettingssite uit de Middeleeuwen aanwezig is. De archeologische opgraving heeft tot doel het materiaal van de vindplaats veilig te stellen en de gegevens te documenteren. Hierdoor wordt informatie behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden.

Afb. 1.1. Locatiekaart van het plangebied.

Het veldwerk werd uitgevoerd van 23 tot 24 augustus 2022. Het veldteam bestond uit de volgende personen: Jessica Siemons (projectverantwoordelijke en erkende archeoloog, Brent Belis (archeoloog) en Michiel de Wachter (archeoloog-assistent). De graafwerken werd verzorgd door DaVeGro bvba. Het aardewerk is bestudeerd door Jessica Siemons. De bevindingen zijn in het bijhorende deelrapport beschreven. De overige vondsten (bouw materiaal en natuursteen) werden zoals beargumenteerd in het archeologierapport niet door een specialist bekeken omwille van de geringe kans op kenniswinst.

Het archeologisch onderzoek stond onder toezicht van Giel Verbeelen (Onroerend Erfgoed, provincie Vlaams-Brabant). Contactpersoon bij de gemeente Linter was Andy Vandevelde.

De vondsten en bijhorende documentatie die tijdens de opgraving zijn verzameld, worden gedeponereerd in het archeologisch depot van de provincie Vlaams-Brabant.

De resultaten van het archeologisch onderzoek worden in dit rapport gepresenteerd. Na dit inleidende hoofdstuk volgen de administratieve gegevens, archeologische voorkennis, omschrijving van de onderzoeksopdracht en de toegepaste methodieken, hoofdstuk 2 volgt het assessmentrapport en in hoofdstuk 3 de beschrijving van het kader van de site. Vervolgens wordt er ingegaan op de resultaten van het archeologische terreinwerk: in hoofdstuk 4 is het fysisch geografisch onderzoek beschreven; in hoofdstuk 5 worden de sporen en structuren behandeld en in hoofdstuk 6 volgt een beschrijving van het vondstmateriaal per categorie. In hoofdstuk 7 tenslotte volgen de conclusies van het onderzoek en is er plaats voor een nabeschuiving. In dit hoofdstuk worden ook de onderzoeksvragen beantwoord.

1.2 Administratieve gegevens

Aanleiding:	Erosiebestrijdingswerken
Locatie:	Ransbergstraat
Plaats:	Neerlinter
Gemeente:	Linter
Provincie:	Vlaams-Brabant
Kadastrale gegevens:	Gemeente Linter, afdeling 2 Neerlinter, sectie E, percelen 374F en 376Z.
Oppervlakte plangebied	512 m ²
Coördinaten (<i>bounding box</i> ; Lambertcoördinaten (EPSG:31370))	NW 196.317,8 / 170.613,8 NO 196.339,4 / 170.624,8 ZW 196.322,1 / 170.603,9 ZO 196.344,4 / 170.614,9
Projectcode	2022H152 (Vlakdekkend onderzoek)
Melding ID	6269
Archeologienota ID	16097
Nota ID	20196
VEC-projectcode:	LINR-22
VEC-projectnummer:	5040119
Auteur:	J. Siemons (veldwerkleider & Erkend Archeoloog) OE/ERK/Archeoloog/2019/00005
Begindatum onderzoek:	23/08/2022
Einddatum onderzoek:	24/08/2022
Beheer en plaats archeologisch ensemble:	Onroerend Erfgoeddepot Vlaams-Brabant Poverstraat 45 1731 Asse
Relevante thesaurustermen:	Vlakdekkende opgravingen; Middeleeuwen

1.3 Archeologische voorkennis

De uitgevoerde opgraving komt er naar aanleiding van een eerder uitgevoerde archeologienota bestaande uit een bureauonderzoek (ID 16097)¹ en een nota bestaande uit een landschappelijk bodemonderzoek, verkennend archeologisch booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek (ID 20196)². Alle onderzoeken werden uitgevoerd door het Vlaams Erfgoedcentrum in 2020-2021.

Bij het landschappelijk bodemonderzoek op 13 oktober 2020 werden er zeven landschappelijke boringen geplaatst. Deze attesteerden allen een textuur B bodem met een kenmerkende Bt-horizont met een Ap-EB-Bt-BC-C profiel. Hieruit bleek dat een verkennend archeologisch booronderzoek nodig was om de eventuele aanwezigheid van steentijd artefactensites na te gaan en een proefsleuvenonderzoek om een eventuele sporensite vast te stellen.

Het verkennend booronderzoek op 16 en 17 maart 2021 bestond uit 89 boringen geplaatst met een edelman boor met een boorkop van 10 cm. Tijdens dit onderzoek werden geen intacte vuursteensites aangetroffen, wel werden antropogene indicatoren zoals houtskool, steenkool, baksteen en scherven uit de middeleeuwen en nieuwe tijd aangetroffen. Deze kunnen mogelijks wijzen op de aanwezigheid van een sporensite, maar kunnen ook het gevolg zijn van bemesting.

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op 30 augustus 2021 en bestond uit 3 proefsleuven en 2 kijkvensters. Tijdens het onderzoek werden in één zone verschillende archeologisch relevante sporen (greppels, paalkuilen en kuilen) aangetroffen. De sporen lijken op basis van het aardewerk in de sporen allen te dateren in de middeleeuwen en meer bepaald de 11de-13de eeuw.

Omdat er een archeologische site aanwezig is binnen het plangebied, werd besloten dat een archeologische opgraving noodzakelijk is op het gedeelte van het plangebied waar de zich vindplaats bevindt. De delen buiten de vindplaats werden vrijgegeven, mits een meldingsplicht bij het aantreffen van archeologische sporen of resten bij de civiele werkzaamheden.

1.4 Onderzoekopdracht

1.4.1 Vraagstelling

Voor dit onderzoek werden volgende onderzoeksvragen opgenomen in het Programma van Maatregelen³:

Landschap

- Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en wat vertelt dit over de intactheid van de sporen?
- Hoe kan de aanwezige depressie geïnterpreteerd worden? Is het een kleine depressie in het landschap of betreft het bijvoorbeeld een ven? Heeft hij potentie voor archeobotanisch onderzoek?

¹ Schoups, 2020.

² Siemons et al., 2021

³ Programma van Maatregelen bij Siemons et al, 2021.

Sporen en structuren

- Wat is de aard, omvang, datering, ruimtelijke samenhang en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe kan de vindplaats omschreven worden?
- Indien het een nederzetting betreft: Wat is de omvang en de ruimtelijke structuur van de aangetroffen nederzetting? Gaat het om één of meerdere erven en is er sprake van een fasering?
- Welke elementen omvatten de erven en hoe zijn ze gestructureerd (eventueel in verschillende fasen)?
- In hoeverre kunnen er gebouwplattegronden worden herkend en kunnen er uitspraken worden gedaan met betrekking tot de typen plattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?
- Op welke manier is de vindplaats en het omliggende cultuurlandschap ingericht (verkevelingsgreppels, afsluitingen e.d.)? Is er een directe relatie met het landschap?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap met betrekking tot de onderzochte periodes? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periodes of wijzen de resultaten op een specifieke functie of specifieke omstandigheden binnen de nederzetting?

Vondstmateriaal

- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten, wat is de vondstdichtheid en de conserveringsgraad?
 - Wat kan er op basis van het organische en anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de datering van de nederzetting, de functie van de site, de materiële cultuur en de bestaanseconomie van de nederzetting?
 - Welke typologische ontwikkeling maakte het aardewerk door in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende regio's toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn aanwijsbaar?
 - Was er sprake van herkenbare culturele invloeden en uitwisseling van producten vanuit andere gebieden? En zo ja: van waar en welke invloeden? Zijn er ook aanwijzingen voor de oorzaak van deze culturele invloeden (handel, sociaal, politiek, ...)?
 - Is dit door middel van gericht specialistisch onderzoek, bijvoorbeeld onderzoek naar aardewerkbaksels, aan te tonen?
- Zijn er contexten aangetroffen die een hoog potentieel hadden voor archeobotanie? En zo ja, wat zijn hier de resultaten van en zeggen zij iets over de voedsel economie en het landschap binnen de locatie?

Aanbevelingen

- Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk op basis van het uitgevoerde assessment?
- Welke conserveringsmaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?
- Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van de eventuele vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting over de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?
- In hoeverre bleek het beeld uit de proefsleuven een adequate afspiegeling van de archeologische realiteit zoals blootgelegd tijdens de opgraving? Welke elementen werden niet aangesneden tijdens het vooronderzoek?

1.4.2 Randvoorwaarden

Het Programma van Maatregelen waarborgt een gedegen omgang met het waardevol archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksterrein. Elke bodemingreep voor de uitvoer van het archeologisch onderzoek voorgeschreven in het Programma van Maatregelen of buiten hierboven vastgelegde maatregelen worden gezien als een inbreuk tegen het Onroerenderfgoeddecreet. Elke overtreding tegen het onroerend erfgoed wordt gesanctioneerd volgens Art. 11.2.1 – Art. 11.2.6 van het Onroerenderfgoeddecreet.

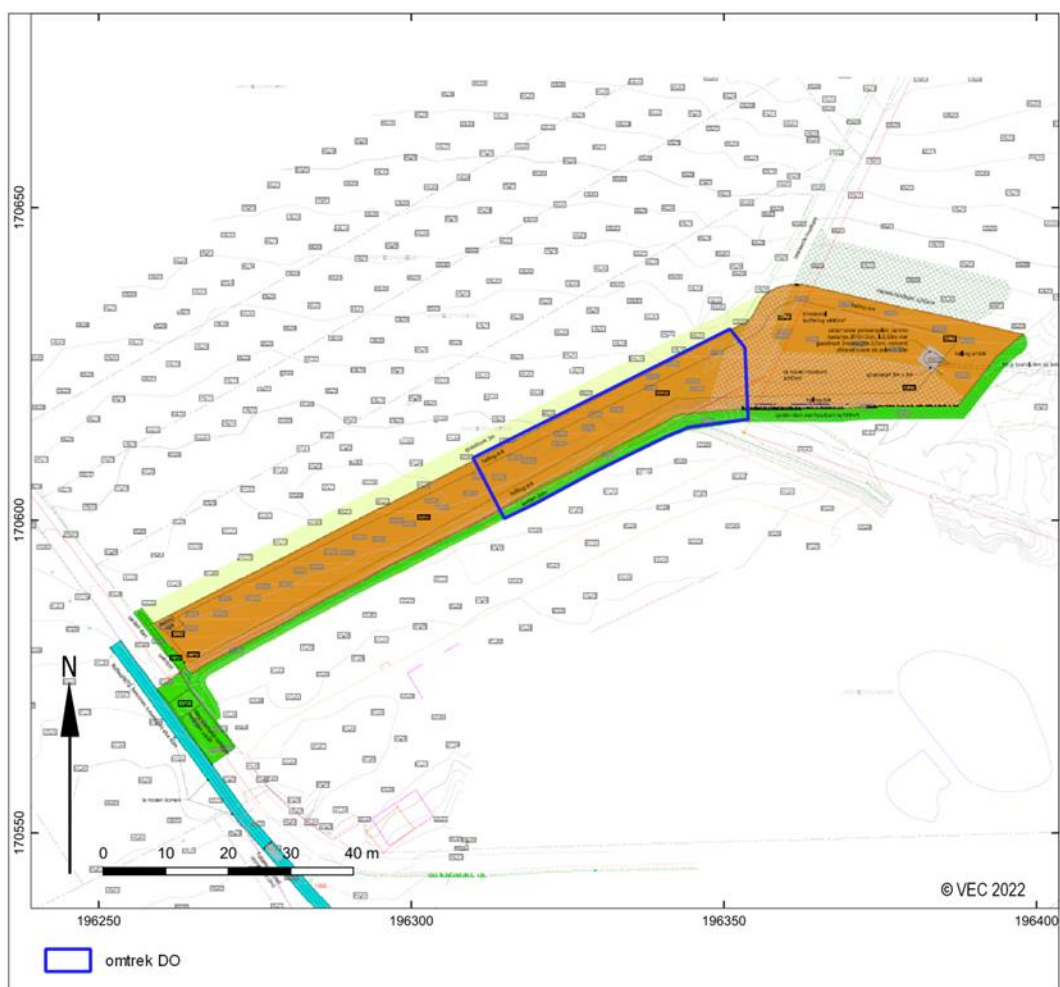
Diepere sporen, zoals waterputten en poelen, zullen met bronbemaling worden opgegraven.

1.4.3 Beschrijving van de geplande werken

De geplande ingrepen kaderen in een erosiebestrijdingsplan. Bij hevige regenval ontstaat er water- en modderoverlast ter hoogte van de camping, net ten zuiden van het plangebied, en bij uitbreiding aan de Ransbergstraat. Deze overlast wordt onder andere veroorzaakt door de erosiegevoeligheid van de akkers. Om de overlast te beperken zal een erosiepoel met dam aangelegd worden.

Binnen het plangebied zal een erosiepoel of bufferbekken met een oppervlakte van 1597m² aangelegd worden. De diepte van de uitgraving zal variëren en gebeurt gradueel. De maximale uitgravingsdiepte zal 1,9m bedragen.

Ten noorden van de erosiepoel zal een 3m brede grasstrook aangelegd worden, met een oppervlakte van 325m². De aanleg van deze strook zal niet voorafgegaan worden door graafwerken. Ten zuiden, oosten en westen van de erosiepoel wordt een aarden dam voorzien. Deze krijgt een oppervlakte van 308m² en een maximale hoogte van 0,5m. Vooraleer de dam gerealiseerd kan worden, dient eerst de teelaarde afgegraven te worden. De maximale uitgravingsdiepte zal 0,3m bedragen.

Afb. 1.2 Inplantingsplan van de nieuwe toestand met georefereerde zone voor onderzoek.

1.5 Onderzoeksstrategie en methoden

Het vlakdekkend archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk specifiek zoals beschreven in hoofdstuk 15 tot en met 22, en het programma van maatregelen.

1.5.1 Strategie

Bij de start van het veldwerk werd duidelijk dat het programma van maatregelen niet volledig uitvoerbaar was. Door de aanwezigheid van een lantaarnpaal en talud kon een kleine zone niet onderzocht worden. In het programma van maatregelen was een zone van 512 m² geselecteerd voor een opgraving. Hiervan werd uiteindelijk 406m² opgegraven.

1.5.2 Methodiek

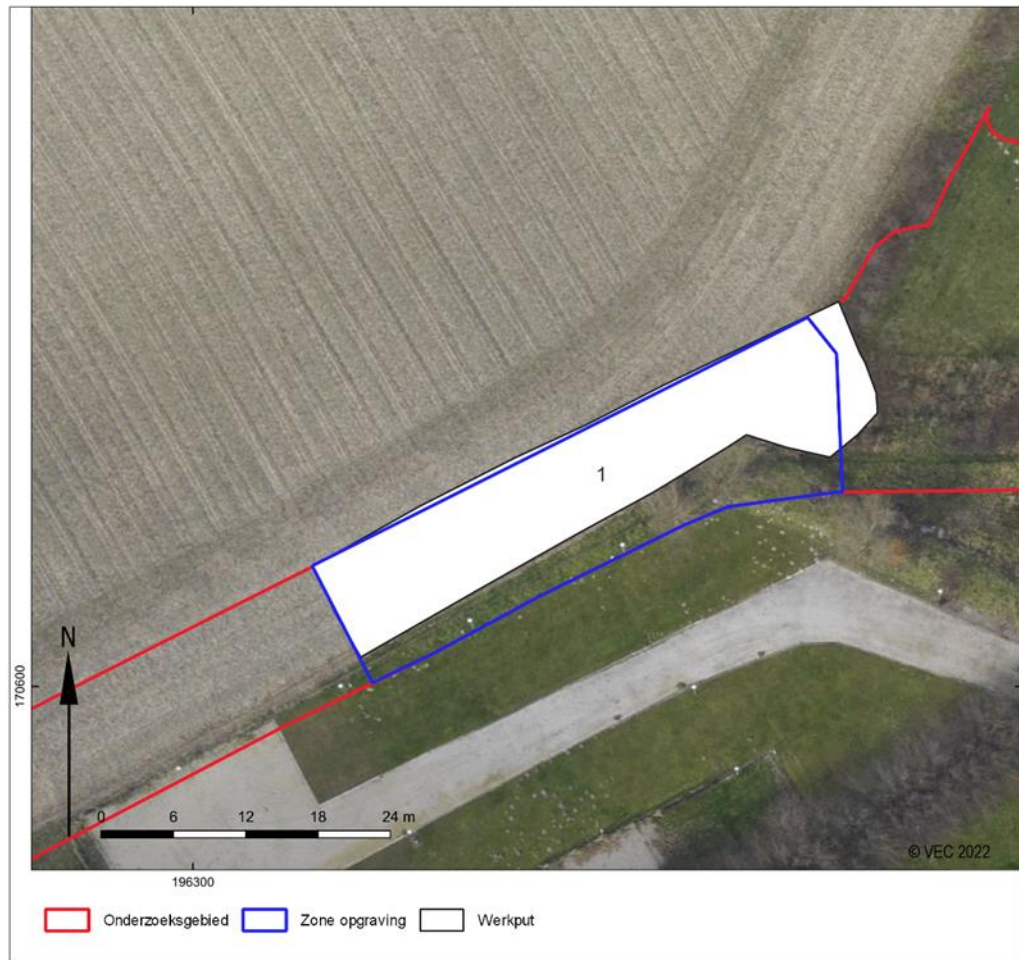
Tijdens het onderzoek is één werkput aangelegd met een totale oppervlakte van 406 m² (afb. 1.3). Het plangebied was vrij van kabels en leidingen volgens de KLIP. Toch waren er lantaarnpalen van de camping aanwezig op de talud waardoor besloten is hier niet te graven. Ook werden hier geen werken voorzien omdat er al een aarden dam aanwezig is. Veder stond er ook een grote boom die behouden bleef.

De archeologische vlakken zijn onder begeleiding van de projectverantwoordelijke machinaal aangelegd door een rupskraan met een gladde bak met een breedte van 2 m. Tijdens de aanleg van het vlak zijn vondsten verzameld per spoor. Indien ze niet in sporen werden aangetroffen, zijn ze verzameld in vakken van 4 bij 4 m.

Waar nodig is het vlak manueel opgeschaafd om de leesbaarheid te bevorderen. De sporen zijn meteen ingekrast en voorzien van een spoornummer. Het vlak en het stort zijn intensief onderzocht met een metaaldetector. Bijzondere vlakvondsten zijn als puntvondst ingemeten. Vervolgens zijn het vlak en de sporen digitaal ingemeten en uitvoerig beschreven met behulp van een Robotic Total Station (RTS). Daarnaast zijn op regelmatige afstanden vlak- en maaiveldhoogtes ingemeten. Maaiveldhoogtes werden rondom de werkput ingemeten.

Slechts na controle van de ruwe digitale plannen is er overgegaan tot het onderzoeken van de sporen. Alle aangetroffen grondsporen zijn met de hand gecoupeerd. Omvangrijke sporen met een zekere diepte werden door de droge harde bodem gecoupeerd met de kraan. Alle antropogene sporen zijn gefotografeerd, ingetekend (schaal 1:20) en beschreven. Het restant van de gecoupeerde sporen is vervolgens al schavend afgewerkt. Waar mogelijk zijn sporen bemonsterd voor natuurwetenschappelijk onderzoek.

Voor het fysisch geografisch onderzoek werden een aantal profielen gedocumenteerd worden volgens het programma van maatregelen. Het profiel werd handmatig opgeschaafd en vervolgens ingekrast. De lithologische lagen zijn gedocumenteerd, alsook de archeologisch relevante lagen zoals vegetatiehorizonten, cultuurlagen en sporen. Deze zijn beschreven op textuur, kleur en bodemkundige verschijningen en gecontroleerd door een aardkundige.

Afb. 1.3 Overzicht van de aangelegde werkput.

2 Assessmentrapport

(K. Aluwé, J. Siemons)

2.1 Inleiding

Het assessmentrapport bevat de registratie en bijhorende observatie van de tijdens de opgraving aangetroffen sporen, spoorcombinaties, archeologische structuren, vondsten en genomen stalen. Dit hoofdstuk bevat verder lijsten en tekstuele opsommingen met hun potentieel en bijhorende verwerkingsstrategie voor verder onderzoek.

2.2 Sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

Tijdens de opgraving zijn in totaal 24 sporen geregistreerd. Deze sporen laten zich karakteriseren als recente verstoringen, natuurlijke verstoringen, greppels, kuilen, paalkuilen. De sporen zijn globaal te dateren in de Middeleeuwen.

Dateringen zijn voornamelijk gebaseerd op het aardewerk dat uit de sporen afkomstig is. Daarnaast zijn ook de vullingen van de sporen, de oversnijdingen van (gedateerde) sporen en de ligging van de sporen binnen het onderzoeksgebied van belang.

Er werd een cluster van sporen in het midden van het terrein teruggevonden. De sporen tekenden zich over het algemeen matig af in het vlak en kenden een matig tot goede bewaring. Wel viel op dat door de grote droogte van de ondergrond de sporen wat moeilijker zichtbaar waren in het vlak. Er konden geen duidelijke structuren herkend worden.

Omdat in de Middeleeuwse sporen niet onmiddellijk structuren te herkennen zijn en het plangebied beperkt is, zijn deze lastig te interpreteren. Het gaat waarschijnlijk om een off site fenomeen.

2.3 Vondsten

Inleiding

Tijdens het onderzoek zijn een klein aantal vondsten aangetroffen. De vondsten bevonden zich verspreid over het terrein in verschillende sporen. Over het algemeen had de site een lage concentratie aan vondsten. Deze vondsten zullen hier slechts kort besproken worden. De vondsten met een hoog kennispotentieel zullen in het eindrapport verder belicht worden. Relevante vondstcategorieën zijn gescand door een specialist.

Tabel 2.1 Overzicht van de vondsten.

Inhoud	Totaal aantal	Totaal gewicht (g)
Aardewerk	17	94
Bouwmateriaal	2	201
Natuursteen	1	27
Totaal	20	322

Aardewerk

In totaal werden er 17 stuks aardewerk aangetroffen. Het materiaal is zowel gedraaid als handgevormd en dateert in de Middeleeuwen. Het aardewerk zal door een specialist onderzocht worden en zal aan bod komen in het eindrapport. Ook het aardewerk van het proefsleuvenonderzoek zal opnieuw onderzocht worden.

Keramisch bouwmateriaal

Er werden twee stuks bouwmateriaal aangetroffen. Het gaat om brokken baksteen afkomstig uit diverse sporen. Door het ontbreken van structuren biedt het bouwmateriaal slechts een beperkte kenniswinst en zal daarom niet verder bekeken worden.

Natuursteen

Er werd in totaal één stuk natuursteen aangetroffen. Het gaat om een klein fragment dat er eerder natuurlijk uitziet en dus weinig kenniswinst zal opleveren. Daarom zal dit niet verder bekeken worden.

2.4 Stalen

Overzicht natuurwetenschappelijk onderzoek

Er werden geen geschikte sporen voor macro- of pollenonderzoek aangetroffen. Er werden wel vier sporen bemonsterd voor ¹⁴C onderzoek. Hiervan zullen er twee stalen gewaardeerd en indien geschikt geanalyseerd worden.

¹⁴C monsters

Tijdens de opgraving werden er slechts weinig sporen aangetroffen die geschikt leken om gewaardeerd te worden in het licht van ¹⁴C onderzoek. Er werd slechts een klein aantal sporen met een humeuze of houtskoolrijke vulling aangetroffen. In totaal werden uit vier sporen een staal genomen, spoor 5, 6, 18 en 22. Het gaat om twee paalkuilen en twee kuilen. De paalkuilen bevatte geen aardewerk waardoor een datering op basis van het vondstmateriaal niet mogelijk is. Daarom zal een van de paalkuilen (S5) voor ¹⁴C onderzoek geselecteerd worden. Een van de grotere kuilen (S22) zal ook worden geselecteerd voor ¹⁴C onderzoek. Hierdoor kan een datering van de sporen bekomen worden.

Na waardering bleken beide geselecteerde stalen niet bruikbaar voor ¹⁴C-datering. De zeer fijne resten verkoold hout in de stalen kunnen reeds een lange voorgeschiedenis hebben voor ze in het spoor terecht komen. Het resultaat van datering kan meerdere eeuwen ouder zijn dan het onderzocht spoor, waardoor het weinig zinvol is een datering te laten uitvoeren.

Tabel 2.2 Overzicht van de selectie voor C14.

	paalkuil	paalkuil
VNR	9	11
zeer fijne restjes verkoold hout	X	X
Geschikt 14C	NEE	NEE

2.5 Assessment van de archeologische site

De sporen en structuren worden definitief uitgewerkt in het uiteindelijke rapport. Hetzelfde geldt voor het vondstmateriaal. Deze zullen in specifieke deelrapporten worden besproken om nadien te worden verwerkt met de sporen en structuren in een synthesehoofdstuk.

De verdere aanpak per vondstcategorie werd uiteengezet bij de beschrijving van de vondsten. De resultaten worden gekaderd in de regionale onderzoeksgeschiedenis.

De resultaten van de archeologische opgraving wijken weinig af van de verwachtingen op basis van het vooronderzoek. De opgestelde onderzoeksvragen kunnen daarom goed worden beantwoord. De opgraving heeft geen nieuwe gegevens opgeleverd, die aanvullende onderzoeksvragen vereisen.

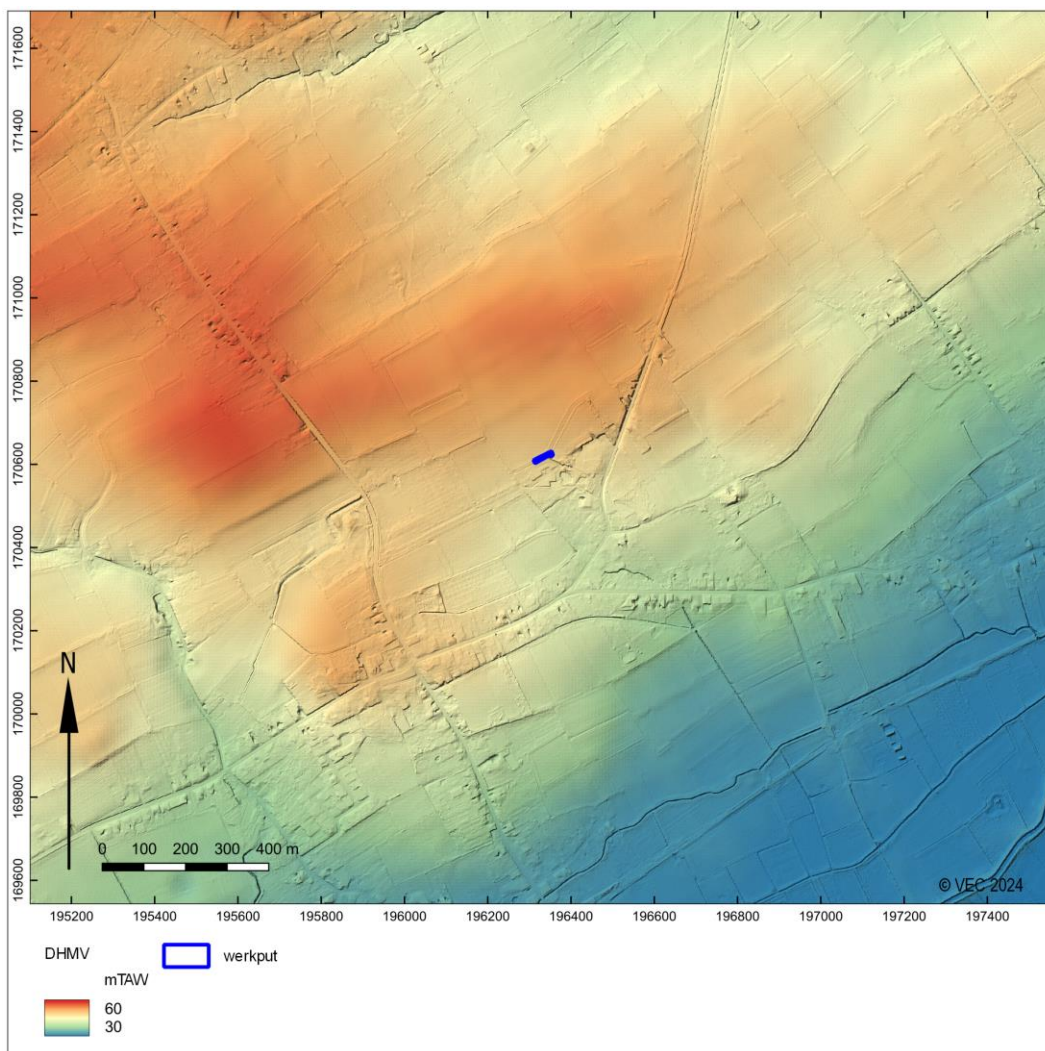
3 Kader van de archeologische site (K. Aluwé)

3.1 Aardwetenschappelijk kader

3.1.1 Geografische en topografische situering

Het plangebied situeert zich nabij de Getevallei. Ten zuiden van het plangebied de Genovevabeek. Deze beek mondt ter hoogte van Drieslinter uit in de Grote Vliet. De Grote Vliet mondt niet veel verder zelf uit in de Grote Gete. Ook ten westen van het plangebied stroomt een beek, namelijk de Braambeek.

Op de hoogtekaart is te zien dat het plangebied op de overgang gelegen is van de lager gelegen Getevallei naar de hoger gelegen gebieden in het noorden (afb. 3.1). In de werkput zelf is slechts een licht hoogteverschil merkbaar met de hoogste punten rond 48,4m TAW in het uiterste noordoosten en rond 47,9m TAW in het uiterste zuidwesten.

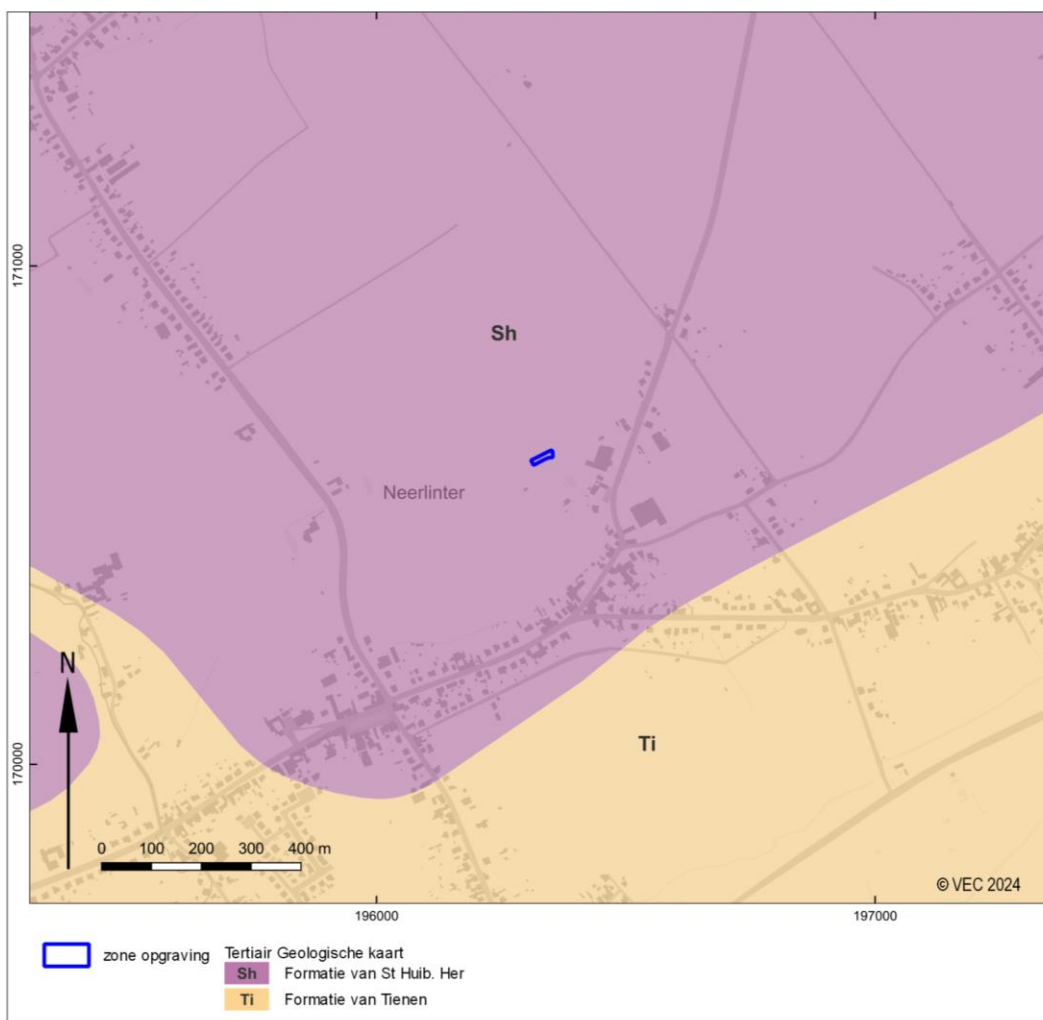
Afb. 3.1 Situering van het onderzoeksgebied op het DHM.

3.1.2 Geologische en bodemkundige situering

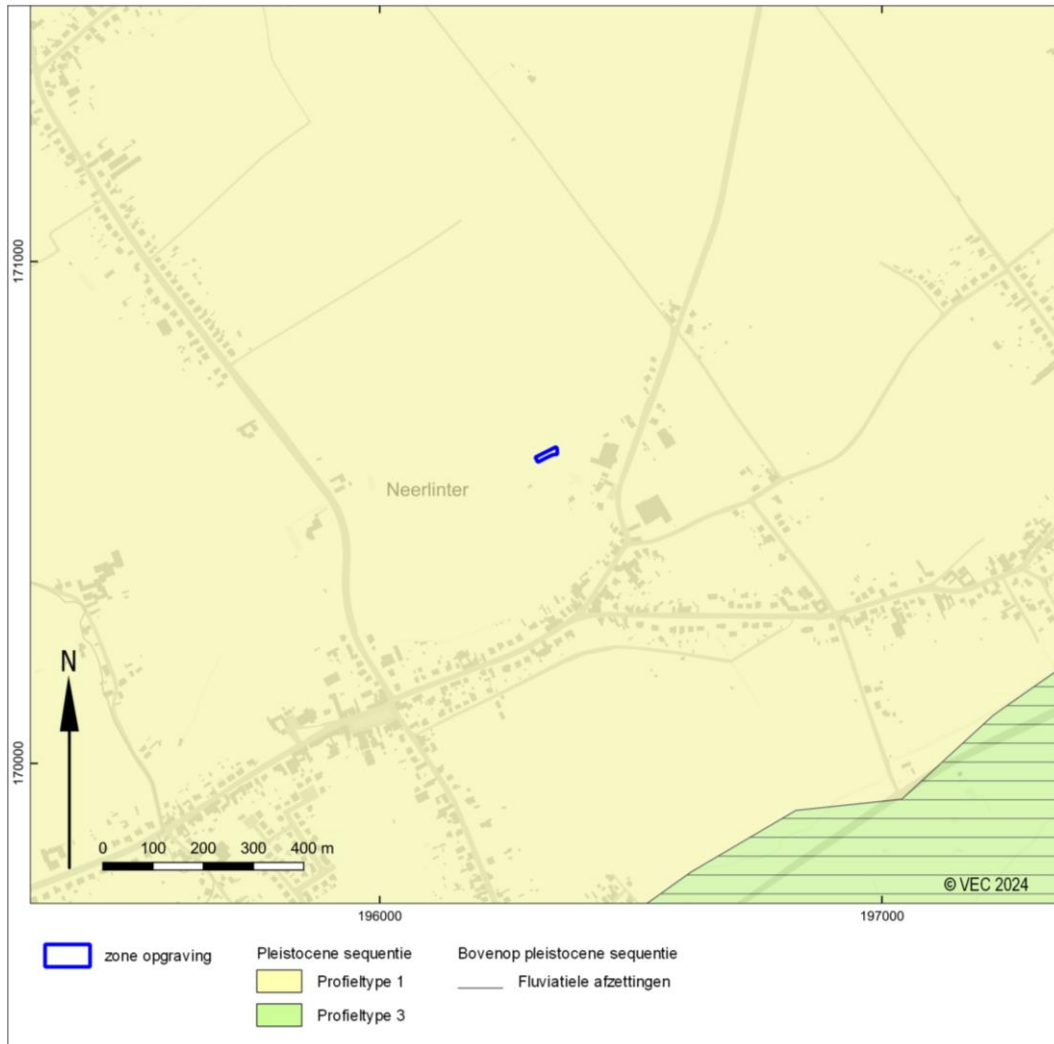
Op de tertiair geologische kaart is te zien dat het plangebied in de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern (afb. 3.2). Deze bestaat uit de Zanden van Neerrepen en de Zanden van Grimmertingen.

Op de quartair geologische kaart is het plangebied in profieltype 1 te situeren (Afb 3.3). De Tertiaire lagen binnen het plangebied werden afgedekt door eolische afzettingen uit het Weichseliaan en /of hellingsafzettingen. Deze afzettingen bestaan voornamelijk uit zandleem.

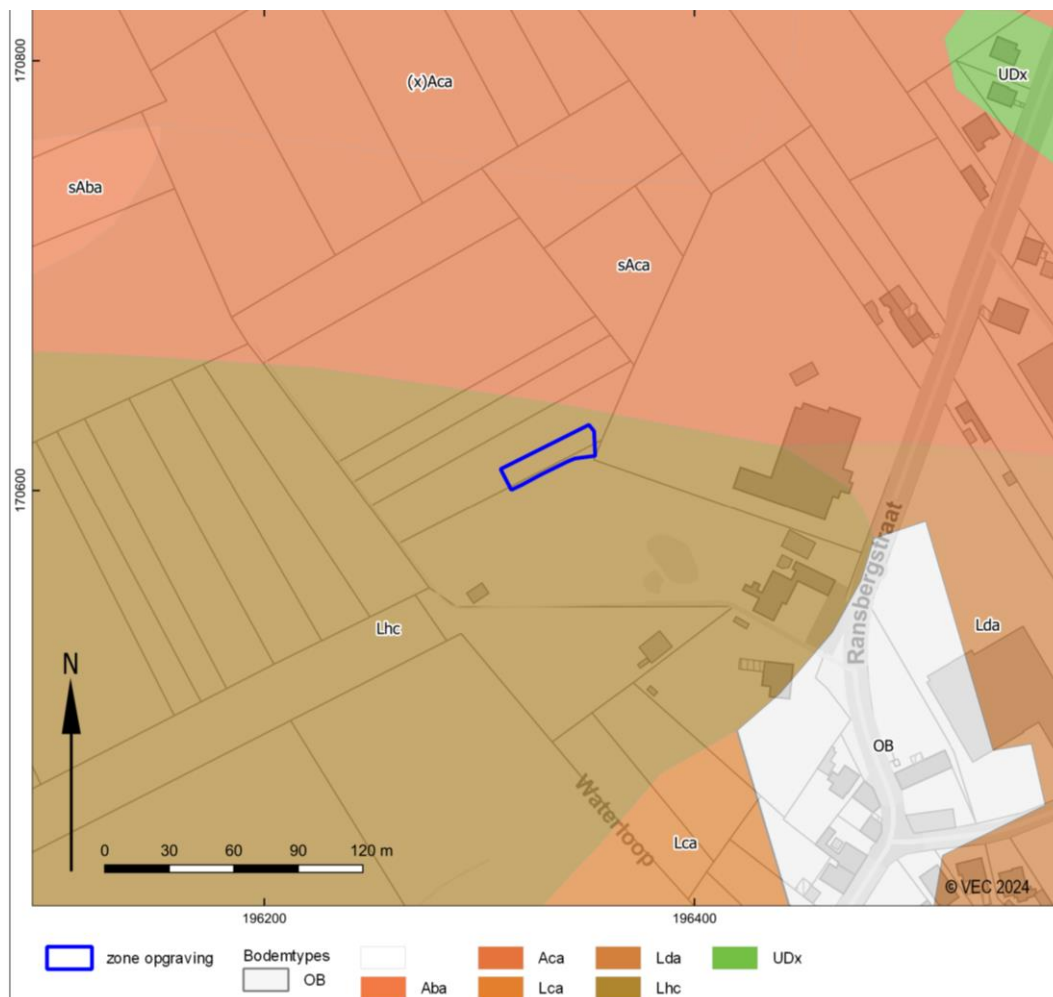
Volgens de bodemkaart kan op het plangebied een natte zandleembodem met een sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B horizont (Lhc) verwacht worden (afb. 3.4).

Afb. 3.2 Situering van het onderzoeksgebied op de Tertiair geologische kaart. © DOV

Afb. 3.3 Situering van het onderzoeksgebied op de quartair geologische kaart. © DOV

Afb. 3.4 Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart. © DOV

3.2 Historisch en archeologisch kader

3.2.1 Historische gegevens

Historische situatie

Het plangebied is in Neerlinter, een deelgemeente van Linter, gelegen. De gemeente Linter ontstond door de fusie van Neerlinter en Drieslinter in 1971. In 1977 werd het toenmalige Linter samengevoegd met Groot-Orsmaal en Wommersom.

Linter zou 'de nederzetting bij de Lintara' betekenen. Lintara is de oude benaming van de Genovevabeek, die ten zuiden van het plangebied stroomt. De heerlijkheid Neerlinter ontstond in 1146, door de afscheiding van Diest. Het was een van de oudste heerlijkheden van Brabant. De heerlijkheid bestond uit de vier gehuchten Neerlinter-Dorp, de Dries, de Heide en de Ransberg.

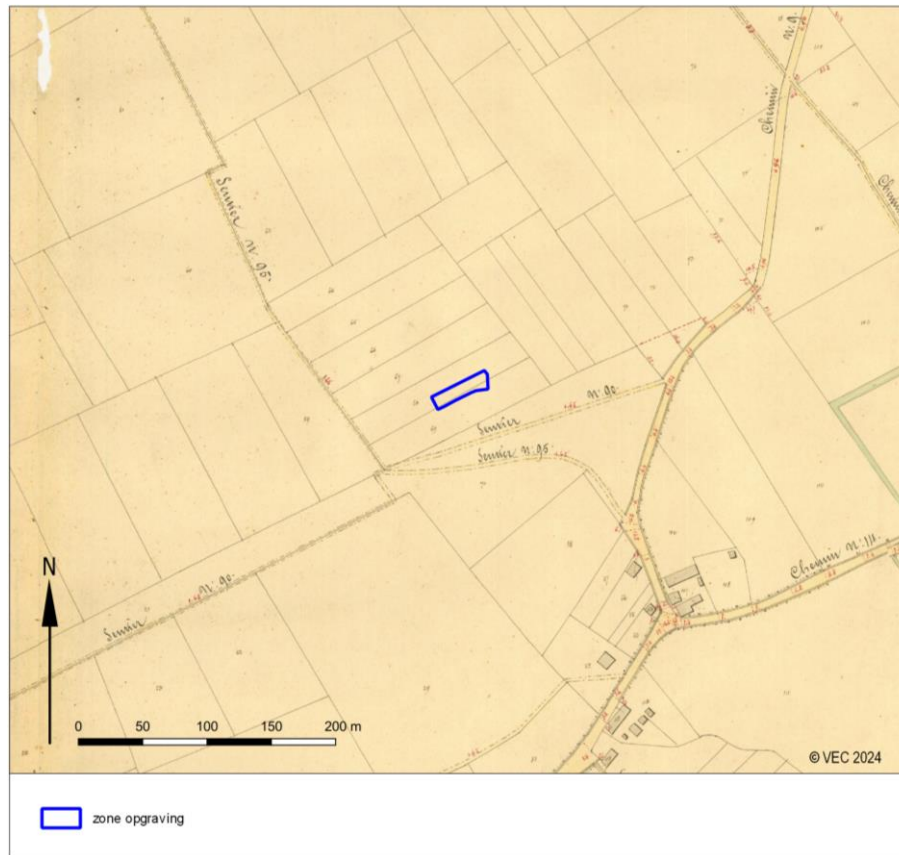
Historische kaarten

Op de Ferrariskaart (tussen 1771 en 1778) is zichtbaar dat het plangebied in gebruik is als (nat) weiland waardoor enkele bomen lopen (afb. 3.5). De ligging van de weg ten zuiden van het plangebied, lijkt al grotendeels overeen te komen met de ligging van de huidige Ransbergstraat. Aan deze weg zijn verschillende woningen gelegen. Het plangebied zelf is echter niet bebouwd. Verder wordt het toponiem 'Neerlinter' vermeld op de kaart. Een gelijkaardig beeld is waar te nemen op de Atlas der Buurtwegen (1840) en de Popp-kaart (tussen 1842 en 1879) (afb. 3.6 en 3.7). Van de Vandermaelenkaart (tussen 1846 en 1854) kan afgeleid worden dat het gebied op een helling gelegen is (afb. 3.8).

Op de luchtfoto uit 1971 is te zien dat het plangebied in gebruik is als akker- en/of weiland (afb. 3.9). Ten oosten en ten zuiden van het gebied is bebouwing zichtbaar aan de Ransbergstraat. Deze bebouwing breidt uit op de latere luchtfoto uit 1979-1990 en 2013-2015 (afb. 3.10). Het plangebied zelf blijft echter onbebouwd. Op de luchtfoto uit 2013-2015 is waar te nemen dat een weg werd aangelegd achter de huizen tot net ten zuiden van de opgravingszone (afb. 3.11). De opgravingszone zelf bevindt zich op de rand van de akker en een graszone.

Afb. 3.5 Locatie van het plangebied op de Ferrariskaart.

Afb. 3.6 Locatie van het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

Afb. 3.7 Locatie van het plangebied op de Vandermaelenkaart.

Afb. 3.8 Locatie van het plangebied op de Popp-kaart.

Afb. 3.9 Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 1971.

Afb. 3.10. Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990.

Afb. 3.11. Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 2013-2015.

3.2.2 Archeologisch onderzoek in de regio

Meldingen in de CAI

In de regio rondom het plangebied zijn verschillende meldingen gekend op de Centrale Archeologische Inventaris.

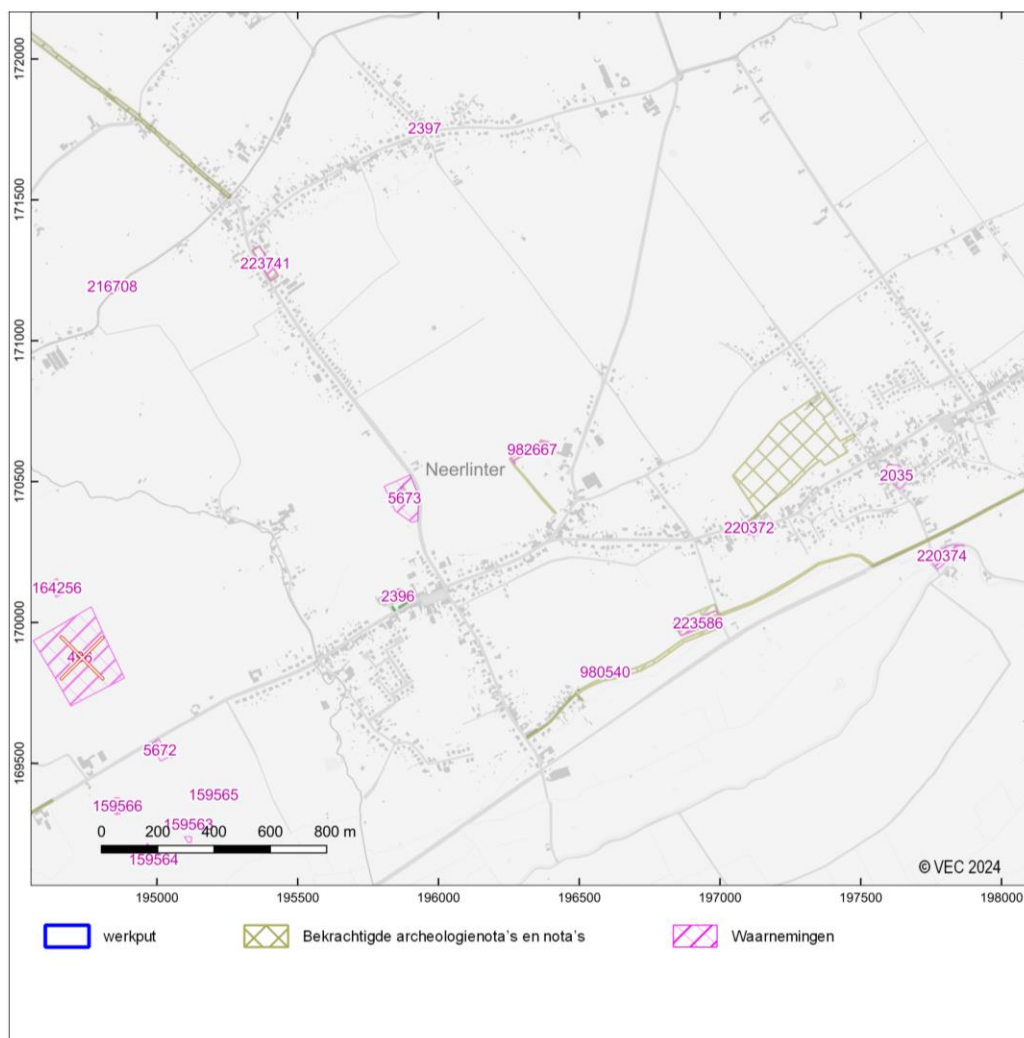
Tabel 3.1. Overzicht van de CAI-locaties in de nabije omgeving.

CAI nummer	afstand t.o.v. plangebied	datering	omschrijving
496	1650m	Bronstijd Middeleeuwen	Groot Hof ter Meren. Opgraving (1998): verschillende sporen die gerelateerd zijn aan de hoeve. Mechanische prospectie (2010-2012): meer sporen uit de Late Middeleeuwen die gerelateerd kunnen worden aan het erf; verder nog een gracht en een fragment handgevormd aardewerk uit de Bronstijd.
2035	1315m	18 ^{de} eeuw	De Mot.
2396	690m	Middeleeuwen	Sint-Foillanuskerk met graven.
2397	1170m	18 ^{de} eeuw	Sint-Luciakapel
5672	1650m	18 ^{de} eeuw	Klein Hof ter Meeren: hoeve met brouwerij.
5673	420m	17 ^{de} eeuw	Kasteel van Neerlinter.
159564	1960m	Onbepaald	Luchtfotografie (2011): Onbepaald.
159565	1540m	Onbepaald	Luchtfotografie (2011): Onbepaald.
159566	1880m	Onbepaald	Luchtfotografie (2011): Onbepaald.
164255	1810m	Nieuwe Tijd	Mechanische prospectie (2010): drie greppels en enkele (paal)kuilen.
164256	1750m	Mesolithicum Bronstijd Onbepaald	Mechanische prospectie (2010): lithische artefacten uit het Mesolithicum, een kuil van onbepaalde datering met een mesolithische afslag en een kuil met handgevormd aardewerk uit de Late Bronstijd.
216708	1680m	Romeinse Tijd	Metaaldetectie (2017): bronzen munt uit de Midden-Romeinse Tijd.
220372	800m	18 ^{de} eeuw	Kapel van de Heilige Drievuldigheid.
220374	1450m	18 ^{de} eeuw	Watermolen.
223586	820m	Nieuwste Tijd	Mechanische prospectie (2018): kuilen en greppels.
223741	1130m	Onbepaald	Mechanische prospectie (2018): er werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen.
980540	840 m	Mesolithicum	Veldkartering (2019): geretoucheerde vuurstenen kling
982667	0 m	Middeleeuwen	Proefsleuvenonderzoek (2021): greppels, kuilen en paalkuilen

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn op basis van de CAI meerdere archeologische meldingen bekend. De meerderheid van de meldingen dateert uit de Late Middeleeuwen of later. Zo zijn in de omgeving van het plangebied verschillende gebouwen uit de Nieuwe Tijd gelegen, waaronder het Kasteel van Neerlinter (ID 5673). En werden, op ongeveer 820m ten zuidoosten van het gebied, enkele kuilen en greppels uit de Nieuwe Tijd teruggevonden (ID 223586) tijdens een proefsleuvenonderzoek. Ook het proefsleuvenonderzoek voorafgaand aan de opgraving in dit eindrapport, behoort tot deze meldingen (ID 982667).

In de omgeving van het plangebied werden ook reeds enkele onderzoeken uitgevoerd waarbij oudere resten aan het licht kwamen. Zo werd, op ongeveer 1650m ten zuidwesten van het plangebied, het Groot Hof ter Meren opgegraven in 1998 (ID 496). Later werd het gebied verder onderzocht aan de hand van proefsleuven. Naast resten van de laatmiddeleeuwse hoeve en erf, werd een gracht met een fragment handgevormd aardewerk uit de Bronstijd aangetroffen. Ten noorden van dit gebied, op ongeveer 1750m ten westen van het plangebied, werden eveneens resten uit de Bronstijd aangetroffen tijdens een proefsleuvenonderzoek (ID 164256). Het gaat meer bepaald om een kuil met handgevormd aardewerk. Op deze locatie werd verder nog een mesolithische afslag gevonden. In 2017 werd een terrein op ongeveer 1680m ten noordwesten van het plangebied onderzocht door middel van metaaldetectie (ID 216708). Op deze locatie werden munten uit de Midden Romeinse Tijd gevonden.

Hoewel in directe omgeving van het plangebied nog maar 2 meldingen bekend zijn van artefacten uit de Steentijd, zijn in de vallei van de Kleine Gete wel veel sites uit de Steentijd bekend. Het gaat zowel om vindplaatsen uit het Paleolithicum, Mesolithicum als het Neolithicum. Ondermeer is er een Bandkeramische nederzittingscluster gekend. Deze cluster omvat drie sites en situeert zich ongeveer 5,5km ten zuiden van het plangebied. Het gaat om de sites Wange, Neerhespenstraat (CAI 1520-1525, 150271, 150272 en 150274), Wange, Dammekotstraat (CAI 1553-1556) en Overhespen, Sint-Annveld (CAI 1473-1476). Dit soort sites concentreren zich voornamelijk in beekvalleien, maar kunnen ook voorkomen op flanken en de hogere delen van het landschap.

Afb. 3.12. Aanduiding van CAI-meldingen en (archeologie)nota's rond het plangebied

4 Aardkundige beschrijving

(J. Siemons)

4.1 Inleiding

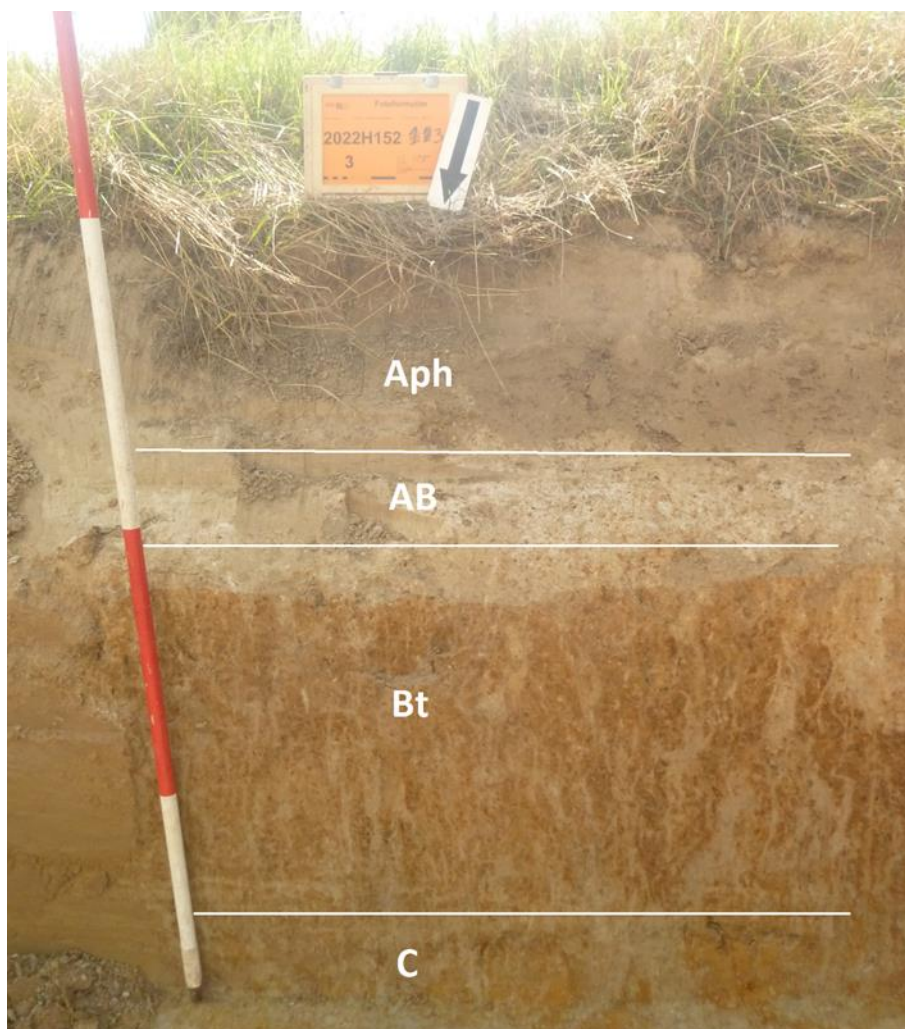
In dit hoofdstuk wordt het fysisch geografisch onderzoek van het onderzoeksgebied besproken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van literatuurgegevens, informatie verkregen bij het vooronderzoek en het huidige onderzoek. De bodemopbouw is bestudeerd aan de hand van profielkolommen van 1m breed. Tijdens het onderzoek zijn alle profielwanden beschreven op lithologie, sedimentologie en bodemvorming. De bodems zijn beschreven per onderscheiden hoofd- en subhorizont.

De X- en Y-coördinaten zijn ingemeten met een *Robotic Total Station (RTS)* met een nauwkeurigheid van 1 cm (planimetrie in Lambertcoördinaten (EPSG:31370)). De Z-coördinaten zijn tevens tot op 1 cm nauwkeurig bepaald, op basis van de Tweede Algemene Waterpassing.

In hoofdstuk 3.1 is de geologische en bodemkundige situering reeds besproken. Rondom het plangebied bevinden zich verscheidene types leemgronden en zandleemgronden. Op de bodemkaart valt af te lezen dat het plangebied zich in een Lhc bodem bevindt, een natte zandleembodem met een sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B horizon (afb. 3.4).

4.2 Bodemopbouw binnen het projectgebied

Binnen het opgravingsterrein ging het om een droge leem bodem. De opbouw van de bodem was van boven naar beneden; A-horizont, Bt-horizont en C-horizont. Het archeologisch vlak lag aan de top van de Bt-horizont. Soms werd er nog een dunne gebioturbeerde laag onder de A-horizont aangetroffen (Afb. 4.1)

Afb. 4.1 Profiel 3 in werkput 1.

5 Sporen en structuren

(J. Siemons)

5.1 Inleiding

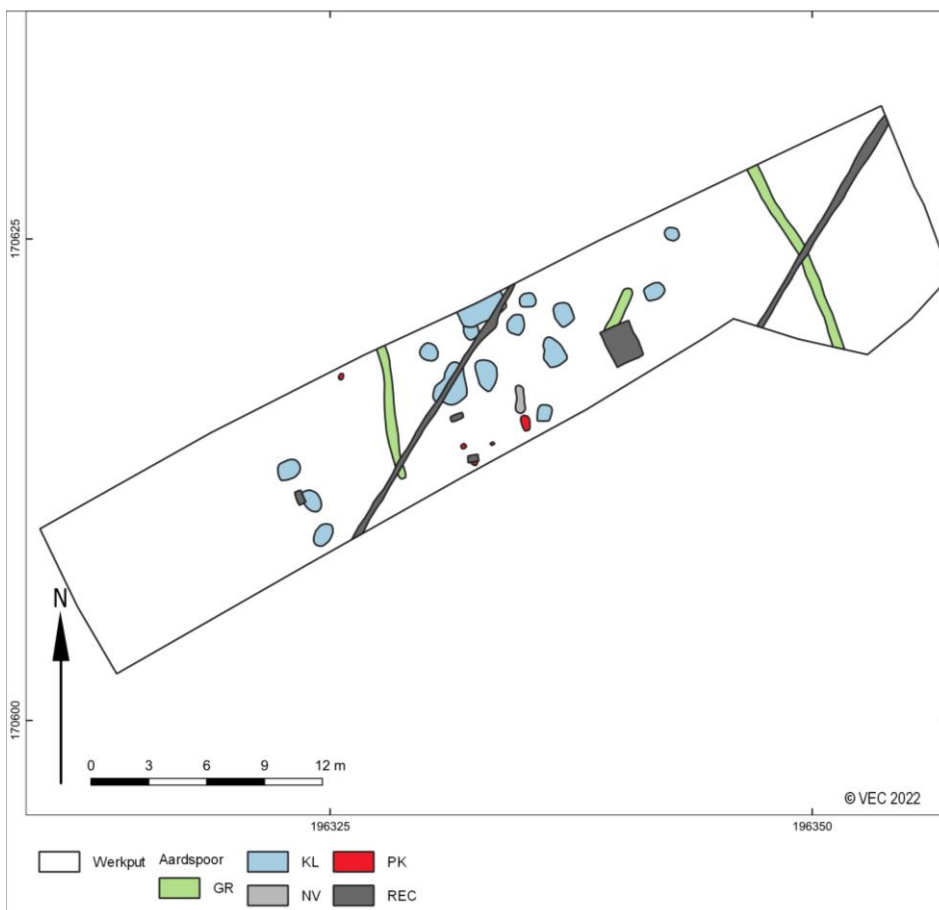
Tijdens de opgraving zijn in totaal 24 sporen geregistreerd (afb. 5.1). Deze sporen laten zich karakteriseren als greppels, kuilen en paalkuilen. Per werkput werden ook spoornummers 999 voor de recente verstoringen en 998 voor de natuurlijke verstoringen uitgedeeld wanneer deze bij de aanleg van het vlak als dusdanig herkend zijn. Deze zijn niet meegenomen in het totaal aantal sporen.

Er werd een cluster van sporen in het midden van het terrein teruggevonden. De sporen tekenden zich over het algemeen matig af in het vlak en kende een matig tot goede bewaring. Wel viel op dat door de grote droogte van de ondergrond de sporen moeilijker zichtbaar waren in het vlak. Er konden geen duidelijke structuren herkend worden. De sporen lijken allemaal te dateren uit de Middeleeuwen. Omdat in de Middeleeuwse sporen geen structuren te herkennen zijn en het plangebied beperkt is, zijn deze lastig te interpreteren. Het gaat waarschijnlijk om een off site fenomeen.

De sporen worden in dit hoofdstuk per periode besproken. In bijlage 2 is de sporenkaart met spoornummers terug te vinden. De sporenlijst is in het eindrapport opgenomen als bijlage 4.

Tabel 5.1 Overzicht van de sporen.

Categorie	Afkorting	Aantal
Greppel	GR	3
Kuil	KL	15
Paalkuil	PK	5
Natuurlijke verkleuring	NV	1

Afb. 5.1 Allesporenkaart van de opgraving met aanduiding van de aard van de sporen.

5.2 Sporen uit de Middeleeuwen

5.2.1 Inleiding

Tijdens het onderzoek werden 23 sporen aangetroffen. Door de gelijkaardige opvulling en ligging van de sporen worden ze allemaal in de Middeleeuwen gedateerd. Het gaat om greppels, kuilen en paalkuilen. Er konden geen structuren herkend worden.

5.2.2 Kuilen

In totaal werden er vijftien kuilen aangetroffen binnen het plangebied. Het gaat om redelijk diepe kuilen waarbij de meeste een diepte tussen met 40 en 78 cm hebben (afb. 5.2 en 5.3). Er werden weinig vondstmateriaal of organische resten aangetroffen waardoor natuurwetenschappelijk onderzoek moeilijk is. Ze lijken allemaal in één fase te zijn opgevuld. De vullingen hadden een witbruin gevlekte kleur. De aflijning van de kuilen was steeds verschillend. Wellicht gaat het om leemwinningskuilen. In spoor 18 werden brokken verbrande leem aangetroffen (afb. 5.4). Aan de hand van het aardewerk kunnen de sporen 1, 2 en 22 in de 10de -11de eeuw gedateerd worden.

Afb. 5.2. Coupe op spoor 13.

Afb. 5.3. Coupe op spoor 22.

Afb. 5.4. Coupe op spoor 18.

5.2.3 Paalkuilen

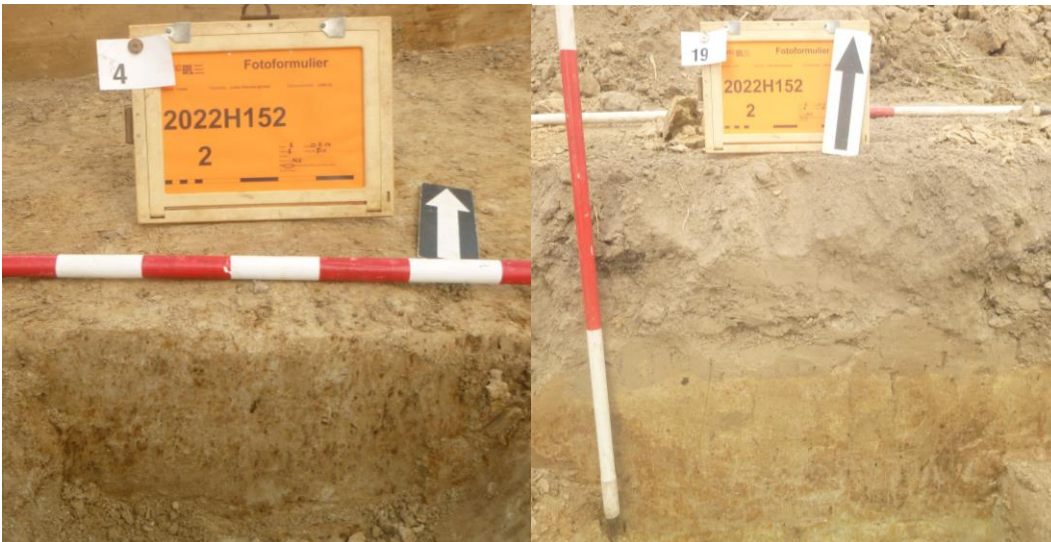
In totaal werden er vijf paalkuilen aangetroffen binnen het plangebied. Deze konden niet tot een structuur toegewezen worden. Het gaat om sporen met een diepte tussen 12 en 35 cm (afb. 5.5). Ze hadden een witbruin gevlekte vulling en een rechthoekige vorm in de coupe. Spoor 10 is het enige spoor dat aan de hand van het vondstmateriaal kon gedateerd worden, Het wordt gedateerd in de 11de-13de eeuw. Een koolstofdatering bleek op geen van de aangetroffen sporen mogelijk.

Afb. 5.5. Coupe op spoor 5 en 6.

5.2.4 Greppels

In totaal werden er drie greppels aangetroffen binnen het plangebied. De greppels hadden een diepte tussen 12 en 26 cm. Er werden geen duidelijke bewoningssporen aangetroffen dus het is moeilijk te zeggen of de greppels een functie zoals een afscheiding van een erf hadden. Spoor 4 en 19 zijn mogelijk te interpreteren als erfgreppels (afb. 5.6).

Afb. 5.6. Coupe op spoor 4 en 19.

5.2.5 Interpretatie van de sporen uit de Middeleeuwen

Over het algemeen gaat het om een beperkte opgraving waardoor de context van de sporen moeilijk is vast te stellen. De paalkuilen binnen het plangebied konden niet tot een structuur toegewezen worden. Het is mogelijk dat de structuur verder richting het zuiden loopt. Een van de paalkuilen kan gedateerd worden in de 11de – 13de eeuw. De kuilen hadden allen eenzelfde, witbruin gevlekte vulling. Ze bestonden ook bijna allemaal uit één vulling wat aangeeft dat ze in één keer zijn opgevuld. Het gaat mogelijk om leemwinningskuilen. Een aantal kuilen kunnen aan de hand van aardewerk in de 10de – 11de eeuw gedateerd worden. De functie van de greppels is moeilijk vast te stellen gezien de afwezigheid van duidelijke bewoningssporen. Het is mogelijk dat spoor 4 en 19 als afscheiding van een erf gebruikt werden.

6 Vondsten

6.1 Inleiding

In totaal zijn 20 vondsten geborgen tijdens de opgraving, met een totaalgewicht van 322 g (tabel 6.1). De vondsten zijn afkomstig uit sporen en aangetroffen tijdens de aanleg van de vlakken, het couperen en het afwerken. Het grootste deel van de vondsten betreft aardewerk. Deze vondsten worden hieronder verder besproken. De vondstenlijst is terug te vinden in bijlage 5.

Tabel 6.1 Overzicht van de vondsten.

Inhoud	Totaal aantal	Totaal gewicht
Aardewerk	17	94
Bouwmateriaal	2	201
Natuursteen	1	27
Totaal	20	322

6.2 Middeleeuws aardewerk

(J. Siemons)

6.2.1 Inleiding

Tijdens het onderzoek aan de Ransbergstraat te Linter werden 17 aardewerkscherven teruggevonden die te dateren zijn in de Middeleeuwen. Het plangebied ligt dichtbij de dorpskern van Neerlinter, gemeente Linter.

De rapportage zal bestaan uit een overzicht van de verschillende aardewerksoorten en de herkomst van het materiaal. Gezien het ontbreken van structuren of bijzondere sporen, worden er geen contexten apart besproken.

6.2.2 Methode

Het aardewerk wordt gewogen, beschreven en ingevoerd in een MS-Access database. Er wordt gelet op de technologische en morfologische kenmerken als kleur, dikte, magering, afwerking, maakwijze en versiering. Van elke scherf wordt vermeld uit welk deel van de pot ze afkomstig zijn: bodem, wand, oor of rand. Deze worden tevens uitvoerig beschreven. Hiervoor wordt de methode van De Grootte gebruikt.⁴ Op basis van de kenmerken wordt het baksel gedetermineerd en wordt een herkomst en datering toegewezen die moet toelaten sporen en structuren te dateren. Er is gekozen om MAE (minimum aantal exemplaren) te gebruiken omdat er geen statistisch representatieve aantallen vondsten zijn verzameld om de methode van de EVE's toe te passen. Het MAE is gebaseerd op alle scherven en niet alleen de randen.

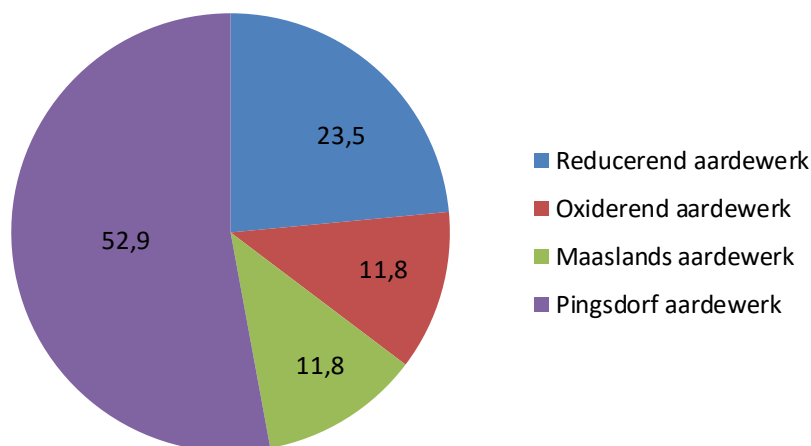
6.2.3 Aanwezige aardewerksoorten

Binnen het ensemble werden verschillende aardewerksoorten herkend. Het betreft voornamelijk aardewerk dat te dateren is in de Vroege en Volle Middeleeuwen. Het gaat in totaal om 17 scherven. Het meeste aardewerk is geïmporteerd aardewerk dat uit het Maas- en Rijnland komt. Het geïmporteerde aardewerk vertegenwoordigt 52,9 % van het totaal. In de cirkeldiagram hieronder is aangegeven hoeveel procent van het totaal aantal scherven elke aardewerksoort voorkomt. Het totaalgewicht van de scherven bedraagt 93,9 gr. Gemiddeld weegt een scherf 5,5 gr. Dit impliceert dat het aardewerk sterk gefragmenteerd is. Alle scherven konden gedetermineerd worden.

⁴ De Grootte 2008.

Tabel 6.2 De aangetroffen aardewerksoorten

Aardewerksoort	Aantal	Gewicht (gr)	MAE	Aandeel (%)
Reducerend aardewerk	4	27,4	3	23,5
Oxiderend aardewerk	2	26,7	2	11,8
Maaslands aardewerk	2	3,6	2	11,8
Pingsdorf aardewerk	9	36,2	8	52,9
Totaal	17	93,9	15	100

Reducerend aardewerk

Binnen het ensemble zijn 4 scherven reducerend gedraaid aardewerk aangetroffen met een totaalgewicht van 27,4 gr. De kleur van het baksel varieert van lichtgrijs tot donkergrijs en de zandmagering varieert van fijn tot heel fijn. De baksels zijn hard gebakken. De dikte van de scherven varieert weinig. Het gaat meestal om dunne scherven.

De Groote deelt het grijsbakkend gedraaid aardewerk op in Gedraaid Vroeggrijs, Gedraaid Grof Grijs en Gedraaid Fijn Grijs.⁵ Het Gedraaid Vroeggrijs komt tot het einde van de 10de eeuw voor en is soms moeilijk te onderscheiden van handgevormd aardewerk. Het Gedraaid Grof Grijs en Gedraaid Fijn Grijs komen op tegen het einde van de 11de eeuw. Het onderscheid is zoals de naam zegt op basis van de magering. Het Gedraaid Grof Grijs wordt maar tot het einde van de 13de eeuw aangetroffen. Het Gedraaid Fijn Grijs blijft geproduceerd worden tot in de 16de eeuw maar wordt wel steeds fijner gemagerd. Binnen het ensemble in Linter werden voornamelijk scherven met een fijne magering aangetroffen. Het gaat om Gedraaid Fijn Grijs aardewerk van de Volle tot Late Middeleeuwen.

Binnen het ensemble werden geen vormen of versiering herkend. Door het beperkt aantal kan verder weinig over het aardewerk worden vastgesteld.

⁵ De Groote 2008, 294-299.

Roodbakkend aardewerk

Het roodbakkend aardewerk is fijn verschraald, oxiderend gebakken, gedraaid aardewerk. Van het roodbakkend aardewerk werden maar twee fragment teruggevonden. Ze zijn herkenbaar aan het hardere, fijnere en meer homogene rode tot oranje baksel. Het roodbakkend aardewerk komt op in de 13de eeuw maar wordt dan nog beperkt geproduceerd. Het aandeel groeit steeds meer en de aardewerkgroep is in de 15de en 16de eeuw dominant. Binnen het ensemble gaat het om twee wandscherven. Het heeft geen glazuur en kan gedateerd worden in de 13de eeuw.

Rijnlands roodbeschilderd aardewerk

Het Rijnlands roodbeschilderd aardewerk stond vroeger bekend als het Pingsdorf aardewerk. Nu is echter bekend dat dit aardewerk uit veel verschillende productieplaatsen in het Rijnland en aangrenzende gebieden komt waardoor een meer algemene naam ontstaan is. Het meeste van dit aardewerk werd geïmporteerd naar het gebied van Midden- en Neder-Rijn, Westfalen, het kustgebied van Nedersaksen, Nederland en België. Het aardewerk komt voor tussen de vroege 10de eeuw en de late 12de eeuw. Het gaat om gedraaid dunwandig aardewerk dat gemaakt is met zandverschraalde witbakkende klei. De meest voorkomende vormen zijn de tuitpot, kogelpot en beker. Voor een typologie wordt meestal die van Sanke gebruikt die gebaseerd is op het aardewerk uit Brühl-Pingsdorf⁶. Kenmerkend voor deze aardewerkgroep zijn de oranje tot bruine verfstrepen als versiering.

In totaal werden er in Linter negen scherven Rijnlands roodbeschilderd aangetroffen. Het gaat voornamelijk wandscherven waarvan een met de aanzet tot een oor of tuit. Het baksel heeft een witte kleur. Er konden geen vormen of versiering herkend worden. Waarschijnlijk komen de scherven uit Pingsdorf. Ze kunnen gedateerd worden in de 10de-11de eeuw.

Maaslands aardewerk

Het Maaslands aardewerk omvat alle aardewerkgroepen die afkomstig zijn de Midden-Maasvallei. Het gaat om importaardewerk dat gemaakt is op een sneldraaiend pottenbakkerswiel, dat opvallende dunne wanden en een zorgvuldige afwerking kent. Het baksel is hard tot klinkend hard en heeft meestal een wit/gele tot oranje kleur baksel.

In totaal werden er twee witbakkende Maaslandse scherven aangetroffen. Beide scherven hadden een geel en/of bruin glazuur aan de buitenzijde. Versiering of vormen werden niet herkend. De scherven zijn te dateren in de 12de-13de eeuw.

6.2.4 Conclusie

Het onderzoek leverde 17 scherven op die in de Middeleeuwen te situeren zijn. Over het algemeen kunnen de meeste sporen gedateerd worden tussen de 10de en 13de eeuw. Een Vroeg en Laat Middeleeuwse aanwezigheid binnen het plangebied is eerder beperkt. Aardewerk uit de Nieuwe Tijd werd niet aangetroffen.

Het Rijnlands rood beschilderd aardewerk uit Pingsdorf domineert het aardewerkensemble. Uit de Volle Middeleeuwen werd redelijk wat importmateriaal teruggevonden. Dit komt uit het Maas- en Rijnland. Het aanwezige aardewerk bestond voor de rest vooral uit lokaal of regionaal vervaardigd aardewerk. Gezien het ontbreken van structuren werden geen individuele sporen apart besproken.

⁶ Sanke 2002

7 Synthese

(J. Siemons)

7.1 Algemeen

In opdracht van de gemeente Linter heeft het Vlaams Erfgoed Centrum bv een archeologische opgraving uitgevoerd voor het plangebied langs de Ransbergstraat te Linter. Op basis van het bureauonderzoek en de proefsleuven werden hier sporen uit de Middeleeuwen verwacht. Deze verwachting is grotendeels bevestigd tijdens de opgraving.

Linter zou 'de nederzetting bij de Lintara' betekenen. Lintara is de oude benaming van de Genovevabeek, die ten zuiden van het plangebied stroomt. De heerlijkheid Neerlinter ontstond in 1146, door de afscheiding van Diest. Het was een van de oudste heerlijkheden van Brabant. De heerlijkheid bestond uit de vier gehuchten Neerlinter-Dorp, de Dries, de Heide en de Ransberg.

Het plangebied situeert zich nabij de Getevallei. Ten zuiden van het plangebied de Genovevabeek. Deze beek mondt ter hoogte van Drieslinter uit in de Grote Vliet. De Grote Vliet mondt niet veel verder zelf uit in de Grote Gete. Ook ten westen van het plangebied stroomt een beek, namelijk de Braambeek. Het is gelegen op de overgang van de lager gelegen Getevallei naar de hoger gelegen gebieden in het noorden. Het plangebied bevindt zich daarmee in het gebied dat geschikt is voor bewoning.

Over het algemeen gaat het om een beperkte opgraving waardoor de context van de sporen moeilijk is vast te stellen. De paalkuilen binnen het plangebied konden niet tot een structuur toegewezen worden. Het is mogelijk dat de structuur verder richting het zuiden loopt. Een van de paalkuilen kan gedateerd worden in de 11de – 13de eeuw. De kuilen hadden allen eenzelfde vulling die een witbruin gevlekte kleur had. Ze bestonden ook bijna allemaal uit één vulling wat laat zien dat ze in één keer zijn opgevuld. Het gaat mogelijk om leemwinningskuilen. Een aantal kuilen kunnen aan de hand van aardewerk in de 10de – 11de eeuw gedateerd worden. De functie van de greppels is moeilijk vast te stellen gezien de afwezigheid van duidelijke bewoningssporen. Het is mogelijk dat spoor 4 en 19 als afscheiding van een erf gebruikt werden.

7.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen uit het programma van maatregelen kunnen als volgt worden beantwoord:

Landschap

○ *Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en wat vertelt dit over de intactheid van de sporen?*

De bodem was niet helemaal intact, namelijk de E-horizont was geërodeerd of opgenomen in de A-horizont. Onder de A-horizont bevond zich de Bt-horizont met daaronder de C-horizont. De Bt-horizont was niet heel dik bewaard gebleven. Omdat het plangebied gelegen is op een helling heeft er erosie plaatsgevonden waardoor sporen zijn afgetopt.

Sporen en structuren

○ *Wat is de aard, omvang, datering, ruimtelijke samenhang en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?*

Er werden een aantal kuilen, greppels en paalkuilen aangetroffen binnen het plangebied. De sporen dateren vermoedelijk allemaal in de Middeleeuwen, meer specifiek de Volle Middeleeuwen. De bewaring van de sporen is matig tot goed. De kuilen waren allemaal nog diep bewaard gebleven, echter de greppels en paalkuilen waren minder diep. Door het ontbreken van structuren kon verder weinig gezegd worden over de context van de sporen.

○ *Hoe kan de vindplaats omschreven worden?*

Het gaat om een Middeleeuwse offsite vindplaats. Er werden geen structuren zoals huizen gevonden waardoor niet kon worden vastgesteld of het om een nederzetting of erf ging.

○ *Indien het een nederzetting betreft: Wat is de omvang en de ruimtelijke structuur van de aangetroffen nederzetting? Gaat het om één of meerdere erven en is er sprake van een fasering?*

Er werden geen structuren zoals huizen gevonden waardoor niet zeker is of het om een nederzetting/erf gaat.

- *Welke elementen omvatten de erven en hoe zijn ze gestructureerd (eventueel in verschillende fasen)?*

Niet van toepassing.

- *In hoeverre kunnen er gebouwplattegronden worden herkend en kunnen er uitspraken worden gedaan met betrekking tot de typen plattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?*

Er werden geen gebouwplattegronden vastgesteld.

- *Op welke manier is de vindplaats en het omliggende cultuurlandschap ingericht (verkevelingsgreppels, afsluitingen e.d.)? Is er een directe relatie met het landschap?*

Er werden twee mogelijke erfgreppels aangetroffen. Door het ontbreken van duidelijke bewoningssporen is dit echter niet met zekerheid vast te stellen.

- *Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap met betrekking tot de onderzochte periodes? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periodes of wijzen de resultaten op een specifieke functie of specifieke omstandigheden binnen de nederzetting?*

De aard van de site is door de beperkte omvang van het onderzoek moeilijk vast te stellen. Er werden in de omgeving van het plangebied ook nog geen sporen uit de Volle Middeleeuwen aangetroffen. Hierdoor kan de site niet in een bredere kader geplaatst worden.

Vondstmateriaal

- *Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten, wat is de vondstdichtheid en de conserveringsgraad?*

Er werden zeventien scherven aardewerk, twee stuks bouwmetaal en een fragment natuursteen aangetroffen. De conservering van de vondsten was matig. Het aardewerk is sterk gefragmenteerd.

- *Wat kan er op basis van het organische en anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de datering van de nederzetting, de functie van de site, de materiële cultuur en de bestaanseconomie van de nederzetting?*

De site kan in de Middeleeuwen, meer specifiek de Volle Middeleeuwen gedateerd worden aan de hand van het aardewerk. Er kon worden vastgesteld dat de mensen in de Volle Middeleeuwen op deze plaats toegang hadden tot een handelsnetwerk. Binnen dit netwerk was er handel met het Rijnland en Maasvallei. Door het ontbreken van organisch materiaal en het weinige anorganische materiaal kon er verder weinig informatie over de site bekomen worden.

- *Welke typologische ontwikkeling maakte het aardewerk door in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende regio's toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn aanwijsbaar?*

Het beperkt aantal aardewerkscherven liet niet toe een typologische ontwikkeling of iets dergelijk vast te stellen.

- *Was er sprake van herkenbare culturele invloeden en uitwisseling van producten vanuit andere gebieden? En zo ja: van waar en welke invloeden? Zijn er ook aanwijzingen voor de oorzaak van deze culturele invloeden (handel, sociaal, politiek, ...)?*

Aan de hand van het aardewerk is vastgesteld dat de mensen in de Volle Middeleeuwen op deze plaats toegang hadden tot een handelsnetwerk. Binnen dit netwerk was er handel met het Rijnland en Maasvallei.

- *Is dit door middel van gericht specialistisch onderzoek, bijvoorbeeld onderzoek naar aardewerkbaksels, aan te tonen?*

Dit kan eventueel met zekerheid bevestigd worden door middel van slijpplaatjes onderzoek op het aardewerk.

- *Zijn er contexten aangetroffen die een hoog potentieel hadden voor archeobotanie? En zo ja, wat zijn hier de resultaten van en zeggen zij iets over de voedsel economie en het landschap binnen de locatie?*

Er werden geen contexten met hoog potentieel aan archeobotanisch onderzoek aangetroffen.

Aanbevelingen

- *Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk op basis van het uitgevoerde assessment?*

Al het wenselijk onderzoek werd binnen dit onderzoek uitgevoerd. De site kan eventueel in een breder kader geplaatst worden bij aanvullend onderzoek in de omgeving van de site.

- *Welke conserveringsmaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?*

Er werden geen vondsten gedaan die geconserveerd moeten worden. De monsters zullen samen met het vondstmateriaal bewaard worden voor eventueel toekomstig onderzoek.

- *Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van de eventuele vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting over de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?*

Gezien de beperkte oppervlakte van de opgraving is het zeer waarschijnlijk dat de site zich richting het noorden of zuiden verder uitstrekt. Enkel de ruimtelijke afbakening richting het oosten en westen is vastgesteld. De verwachting is dat de sporen licht afgetopt zijn maar wel nog genoeg kennispotentieel bevatten.

- *In hoeverre bleek het beeld uit de proefsleuven een adequate afspiegeling van de archeologische realiteit zoals blootgelegd tijdens de opgraving? Welke elementen werden niet aangesneden tijdens het vooronderzoek?*

Het beeld uit de proefsleuven bleek een adequate afspiegeling voor de resultaten van de opgraving.

Literatuur

De Groote, K., 2008: *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10e - 16de eeuw)*, Deel 1 & 2, Brussel.

Sanke, M., 2002: *Die Mittelalterliche Keramikproduktion in Brühl-Pingsdorf. Typologie – Technologie – Chronologie*, Rheinische Ausgrabungen 50, Mainz.

Siemons, J., De Roeck, W., Paulussen, R., Van de Water, A., 2021: *Ransbergstraat, Neerlinter, gemeente Linter. Een Nota*, VEC rapport 794, Geel.

Siemons, J., 2021: *Linter, Ransbergstraat, Programma van Maatregelen. Nota*, VEC rapport 794, Geel.

Lijst van afbeeldingen

- Afb. 1.2. Inplantingsplan van de nieuwe toestand met georefereerde zone voor onderzoek.
- Afb. 1.3. Overzicht van de aangelegde werkput.
- Afb. 3.1. Situering van het onderzoeksgebied op het DHM.
- Afb. 3.2. Situering van het onderzoeksgebied op de Tertiair geologische kaart. © DOV
- Afb. 3.5. Situering van het onderzoeksgebied op de quartair geologische kaart. © DOV
- Afb. 3.4. Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart. © DOV
- Afb. 3.5. Locatie van het plangebied op de Ferrariskaart.
- Afb. 3.6. Locatie van het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.
- Afb. 3.7. Locatie van het plangebied op de Vandermaelenkaart.
- Afb. 3.8. Locatie van het plangebied op de Popp-kaart.
- Afb. 3.9. Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 1971.
- Afb. 3.10. Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990.
- Afb. 3.11. Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 2013-2015.
- Afb. 3.12. Aanduiding van CAI-meldingen en (archeologie)nota's rond het plangebied
- Afb. 4.1. Profiel 3 in werkput 1.
- Afb. 5.1. Allesporenkaart van de opgraving met aanduiding van de aard van de sporen.
- Afb. 5.2. Coupe op spoor 13.
- Afb. 5.3. Coupe op spoor 22.
- Afb. 5.4. Coupe op spoor 18.
- Afb. 5.5. Coupe op spoor 5 en 6.
- Afb. 5.6. Coupe op spoor 4 en 19.

Lijst van tabellen

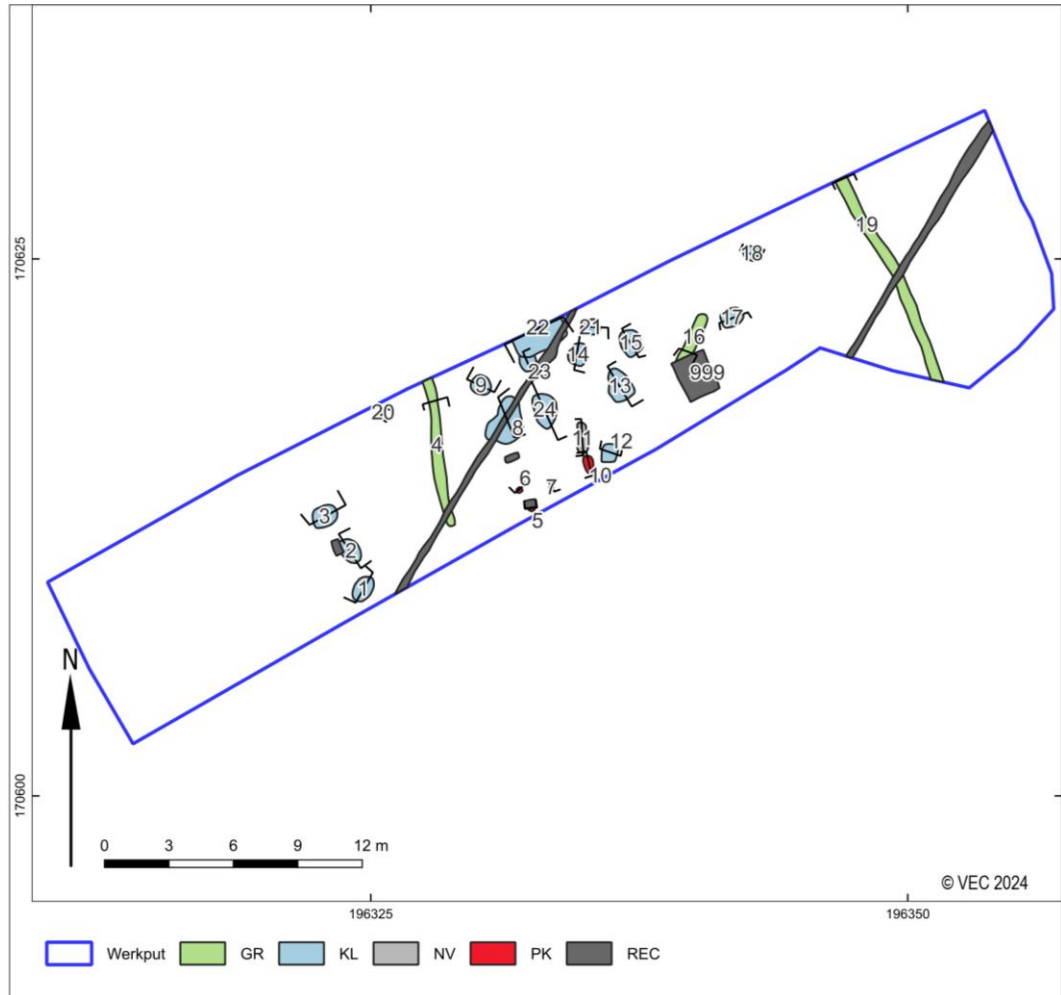
- Tabel 2.1 Overzicht van de vondsten.
- Tabel 2.2 Overzicht van de selectie voor C14.
- Tabel 3.1. Overzicht van de CAI-locaties in de nabije omgeving.
- Tabel 5.1 Overzicht van de sporen.
- Tabel 6.1 Overzicht van de vondsten.
- Tabel 6.2 De aangetroffen aardewerksoorten

Bijlage 1 Overzicht van de verschillende (pre)historische periodes

Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E - 6 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen

Bijlage 2 Allesporenkaart

Bijlage 4 Sporenlijst

Opgravings-ID	Put	Vlak	Spoor	Vu	Aard spoor	Vorm vlak	Vorm coupe	Diepte (cm)	Hoofd kleur	Neven kleur	Textuur	Gevekt	Insluitsels
LINR-22	1	1	1	1	KL	OVL	RHK	78	BR	WT	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	1	2	KL	OVL	RHK	78	BR	GR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	2	1	KL	OVL	KOM	78	BR	WT	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	3	1	KL	RND	RHK	44	OR	BR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	4	1	GR	LIN	KOM	12	GR	OR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	5	1	PK	RND	RHK	30	GR	WT	LZ1	ja	HK
LINR-22	1	1	6	1	PK	VRK	RHK	20	GR		LZ1	ja	HK
LINR-22	1	1	7	1	PK	VRK	RHK	12	GR	WT	LZ1	ja	HK
LINR-22	1	1	8	1	KL	OVL	KOM	12	BR	WT	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	9	1	KL	RND	RHK	40	BR	OR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	10	1	PK	OVL	KOM	35	BR	WT	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	10	2	PK	OVL	KOM	35	WT	GR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	11	1	NV	LIN		0	GR	BR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	12	1	KL	RHK	KOM	20	BR	WT	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	13	1	KL	OVL	RHK	66	WT	OR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	14	1	KL	RND	KOM	42	WT	OR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	15	1	KL	OVL	KOM	42	GR	OR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	16	1	GR	LIN	KOM	16	BR	WT	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	16	2	GR	LIN	KOM	16	GR		LZ1	nee	
LINR-22	1	1	17	1	KL	RND	RHK	48	WT	OR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	18	1	KL	RND	KOM	14	WT	OR	LZ1	ja	VKL, HK
LINR-22	1	1	19	1	GR	LIN	KOM	26	BR	BR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	20	1	PK	RND	VRK	18	WT	BR	LZ1	nee	
LINR-22	1	1	21	1	KL	RND	KOM	42	OR	WT	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	22	1	KL	RHK	RHK	55	GR	OR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	23	1	KL	RND	RHK	30	WT	OR	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	24	1	KL	OVL	KOM	70	OR	WT	LZ1	ja	
LINR-22	1	1	999	1	REC	ONR		0	GR	BR	LZ1	ja	

Bijlage 5 Vondstenlijst

Opgravings-ID	Vondst nummer	Put	Vlak	Spoor	Vulling	Inhoud	Monster	Verzamel wijze
LINR-22	1	1	1	2	1	AW		AANV
LINR-22	2	1	1	5000	1	AW		AANV
LINR-22	3	1	1	8	1	AW		AANV
LINR-22	4	1	1	18	1		MZ	AFW
LINR-22	5	1	1	10	1	MIX		COUP
LINR-22	6	1	1	1	1	AW		COUP
LINR-22	7	1	1	13	1	AW		COUP
LINR-22	8	1	1	22	1	AW		AANV
LINR-22	9	1	1	5	1		MZ	AFW
LINR-22	10	1	1	6	1		MZ	AFW
LINR-22	11	1	1	22	1		MZ	AFW
LINR-22	12	1	1	8	1	BOUWMAT		COUP

Afkortingen in de database

REFERENTIELIJSTEN Versie 1.6

AARD SPOOR
Aard van het spoor

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerkconcentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerkelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwvoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegraaving
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtschoolconcentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring

OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent
RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo
SL	sloot
SPB	spaarboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig
REV	revolvertas
VRK	vierkant
RHK	rechthoekig
NG	niet gecoupeerd

VLAKVORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVL	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VRK	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruingrijs (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitel van een vulling

Code	Referentie
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BS	baksteen
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	huttenleem
HT	hout
KI	kiezels
LR	leer
MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie

Code	NEN	Referentie
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleilig veen
V3	VKM	mineraalarm veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst

Code	Referentie
AW	aardewerk vaatwerk
AWG	gedraaid aardewerk
AWH	handgevormd Aardewerk
BAKSTN	baksteen
DAKPAN	dakpan
OXB	bot (geen schelp)
OMB	bot menselijk
ODB	bot dierlijk
CREM	crematieresten
BOUWMAT	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GLS	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtschool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten e.d.)
ODL	leer
MXX	metaal (geen slak)
MCU	koper/brons
MFE	ijzer
MPB	lood
MIX	gemengd
SXX	natuursteen (geen vuursteen)
PIJP	pijpenkoppen en -stelen
SCH	schelp
SLAK	slakken
TEGEL	tegel
OTE	textiel, touw
HUTTELM	verbrande klei (geen lemen gewichten)
SVU	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster

Code	Referentie
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MC14	monster voor ¹⁴ C-datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MDIA	diatomeeënmonster
MDNA	DNA-monster
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpenmonster
MSL	monster slijpplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

Code	Referentie
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPIT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen